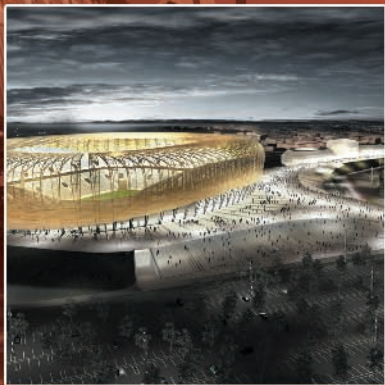
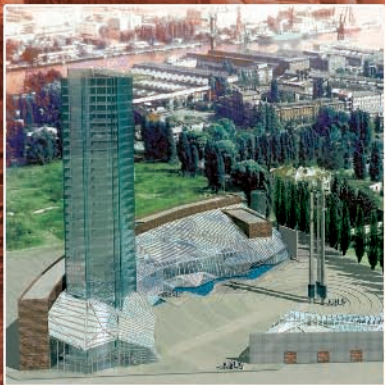

Atlas metropolii gdańskiej

Wydawca:

Urząd Miejski w Gdańsku
Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk
tel. (+48 58) 323 71 00, fax (+48 58) 323 71 20
e-mail: bppm@gdansk.gda.pl

Tekst:

Jarosław Kempa

Redakcja:

Przemysław Rot
Remigiusz Kitliński
Katarzyna Drozd-Wiśniewska
Katarzyna Auksztol
Aleksandra Mokwa
Maciej Szymański

Projekt graficzny i montaż:

Art Design Maciej Blachowski

GDAŃSK
www.gdansk.pl

atlas metropolii gdańskieij

Atlas metropolii gdańskiej

GDAŃSK
www.gdansk.pl

SPIS TREŚCI

Metropolia gdańska – diament północy	7
Obszar i ludność metropolii	8
Mocne fundamenty rozwoju	9
Metropolia otwarta na świat	13
Dostępność komunikacyjna	14
Morskie okna na świat	14
Połączenia żeglugowe	15
Połączenia lotnicze – bliżej i szybciej niż się wydaje	17
Transport drogowy – w dobrym kierunku	18
Koleje – krwioobieg gospodarki	20
Komunikacja publiczna metropolii	21
Metropolia stawia na edukację	23
Kuźnia kadr i wiedzy	24
Metropolitalny rynek pracy	27
Młodzi i wykształceni	28
Potencjał gospodarczy metropolii	31
Przedsiębiorczy i z ambicjami	32
Inwestycje zagraniczne	34
W stronę innowacyjnej gospodarki	36
Zielone światło dla nieruchomości	39
Mieszkania i powierzchnie komercyjne	40
Raj dla turystów	41
Witamy w metropolii	42
Rozwój bazy hotelowej	43
Metropolia sportów i rekreacji	44
Zdrowie i uroda	46
Euro 2012	47
W stronę Europejskiej Stolicy Kultury	48
Atrakcje metropolii Gdańskiej i regionu pomorskiego	50
Współpraca regionalna i międzynarodowa	53
Metropolia skuteczna globalnie i lokalnie	54
Informator samorządowy	56
Ważniejsze instytucje w regionie	58
Źródła informacji	59

Szanowni Państwo!

Kluczowe dla kontaktów międzynarodowych położenie geograficzne w Europie, dwa nowoczesne porty morskie i międzynarodowy port lotniczy, intensywnie rozwijana infrastruktura drogowa i kolejowa, ponad 1,2 mln wykształconych i przedsiębiorczych mieszkańców, niemal trzydzieści wyższych uczelni, ponad trzy tysiące firm z kapitałem zagranicznym, setki firm sektora hi-tech, szerokie plaże, bursztyn i miliony turystów...

Oto obraz dynamicznie rozwijającej się metropolii gdańskiej – obszaru, składającego się z szeregu sąsiadujących i ściśle współpracujących ze sobą lokalnych samorządów Województwa Pomorskiego. Obszar metropolitalny obejmuje łącznie osiem powiatów, w tym trzy powiaty grodzkie, które wspólnie szukają rozwiązań sprzyjających szybszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu na poziomie lokalnym i regionalnym.

Upatrując nowych możliwości jakie stwarza integracja samorządów wokół działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów i nowych miejsc pracy staliśmy się jednym z najszybciej rozwijających się obszarów metropolitalnych w Polsce. Nieprzypadkowo bowiem obszar ten stanowi jedność dzięki powiązaniom na poziomie edukacji, kultury, komunikacji, rynku mieszkaniowego i rynku pracy.

Kapitał ludzki, dogodne położenie, intensywnie rozwijana infrastruktura i wysoka jakość życia w połączeniu ze sprawną obsługą mieszkańców i przedstawicieli biznesu, zarówno w dużych miastach jak i na terenach wiejskich, stwarza atrakcyjne warunki rozwoju, którymi metropolia może skutecznie konkurować z podobnymi ośrodkami w Polsce i w rejonie Morza Bałtyckiego.

Obszar metropolii gdańskiej zasługuje na szczególną uwagę nie tylko ze względu na walory społeczno-gospodarcze, ale także na swoją bogatą historię, wielką różnorodność kulturową i niezwykle atrakcyjne położenie i warunki przyrodnicze, które niegdyś zadecydowały o rozwoju osadnictwa, a dzisiaj stanowią o niezaprzeczalnych walorach turystycznych metropolii.

Nasz wspólny potencjał sprzyja realizacji nowych przedsięwzięć, które zapewniają nam i inwestorom umocnienie pozycji na mapie gospodarczej Polski i zjednoczonej Europy. Liczne sukcesy i zadowolenie międzynarodowych inwestorów, a także uzyskane wysokie oceny pod względem atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej są najlepszym dowodem, że obszar metropolii gdańskiej sprzyja i sprzyjać będzie nowym, śmiałym inwestycjom.

Doceniając rolę i znaczenie metropolii na mapie gospodarczej Polski i Europy postanowiliśmy po raz kolejny przybliżyć Państwu jego walory za pośrednictwem naszego wydawnictwa.

Zapraszam do lektury

Adamowicz

Prezydent Miasta Gdańska

**Metropolia gdańska
– diament północy**

OBSZAR I LUDNOŚĆ METROPOLII

Metropolia Zatoki Gdańskiej zajmuje obszar 4858 km², który zamieszkiwany jest przez ponad 1,24 mln osób. W miastach centralnych mieszka 60% ludności, w tym w Gdańsku prawie 37%, w Gdyni 20%, a w Sopocie ponad 3%. Średnia gęstość zaludnienia dla całego obszaru metropolii wynosi 804 osoby na km².

Metropolia gdańska jest najszybciej rozwijającym się obszarem północnej Polski. Jest też ważnym ośrodkiem procesów integracyjnych w regionie Morza Bałtyckiego.

Metropolia gdańska to ważne ogniwo łańcucha transportowego, łączące północ i zachód Europy ze środkową i południową częścią kontynentu. Jednocześnie jest oknem na świat dla krajów Europy środkowej i wschodniej, które są naturalnym zapleczem dla dwóch portów morskich w Gdańsku i w Gdyni.

Delimitacja obszaru metropolitalnego Zatoki Gdańskiej

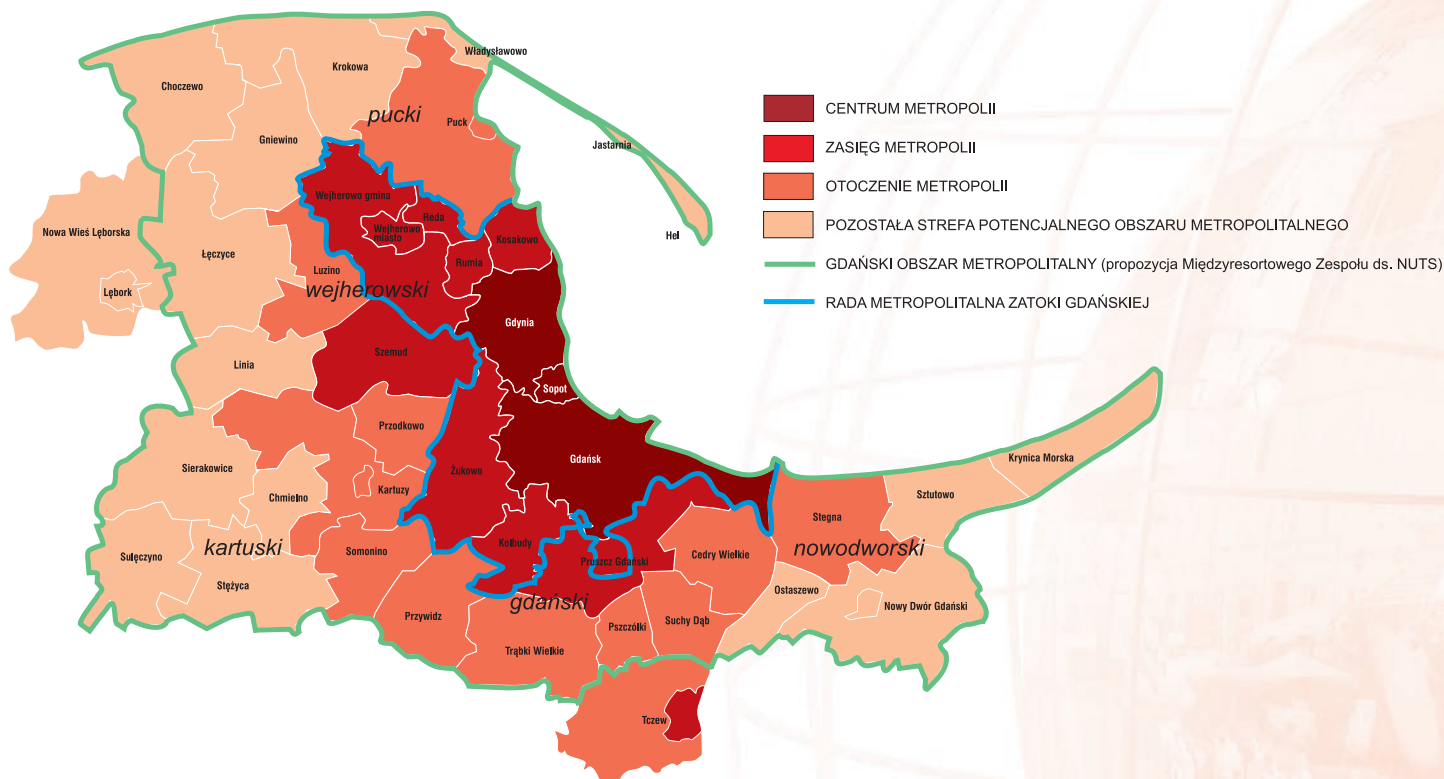

Tabela 1. Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia w powiatach metropolii.

Podregion	Powiat	Liczba ludności	Powierzchnia w km ²	Ludność na 1 km ²
trójmiejski	Gdańsk	455 559	262	1 739
	Gdynia	249 879	135	1 851
	Sopot	39 061	17	2 298
gdański	pucki	75 876	577	132
	wejherowski	186 626	1 280	146
	kartuski	112 574	1 121	100
	gdański	89 598	794	113
	nowodworski	35 561	672	53
Metropolia razem		1 244 734	4 858	804

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.03.2008.

Na wyjątkową atrakcyjność metropolii gdańskiej wpływa nie tylko dogodne położenie na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych. O jej walorach decydują także: dobrze wykształcona kadra, silne ośrodki akademickie i naukowo-badawcze, liczne atrakcje turystyczne i kulturalne, unikalne środowisko naturalne, a także doskonale zorganizowane zaplecze dla biznesu. Czynniki te mają wpływ na stały rozwój gospodarczy metropolii, a przede wszystkim wzrost liczby nowych inwestycji.

Metropolia gdańska obejmuje miasta i gminy leżące na terenie ośmiu powiatów, w tym trzech powiatów grodzkich, tworzących centrum metropolii: Gdańska, Gdyni i Sopotu. Najbardziej zintegrowanym elementem metropolii jest obszar obejmujący miasta i gminy współdziałające w ramach Rady Metropolitalnej Zatoki Gdańskiej oraz Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej. Instytucje te odpowiedzialne są m.in. za zintegrowanie transportu, inwestycji komunalnych oraz wielu innych przedsięwzięć, co znacznie poprawi warunki życia mieszkańców oraz sprawi, że w oczach turystów i inwestorów te obszary jeszcze zyskują na atrakcyjności.

Współpraca miast i gmin metropolii gdańskiej wpływa na ich szybki rozwój społeczno-gospodarczy i jakość życia mieszkańców. W dużej mierze jest to zasługa umiejętnej prowadzonej polityki gospodarczej, w której obok tradycyjnych dla regionu gałęzi przemysłu stawia się na rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki i turystyki oraz kładzie szczególny nacisk na realizację zasady zrównoważonego rozwoju.

MOCNE FUNDAMENTY ROZWOJU

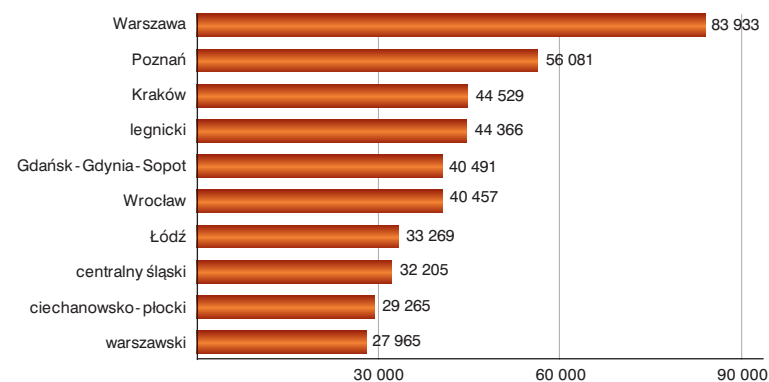
Według najnowszych szacunków Głównego Urzędu Statystycznego podregion obejmujący centrum metropolii zajmuje wysokie, piąte miejsce w kraju pod względem wartości PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca (40 491 zł w 2006 roku). Wysoka pozycja wśród metropolii polskich wynika przede wszystkim z rosnącego udziału gospodarki opartej na wiedzy, która przyczynia się do powstawania produktów i usług o dużej wartości dodanej. Jest to także dowód na dużą aktywność zawodową i przedsiębiorczość mieszkańców, a także rosnące znaczenie inwestorów zagranicznych, lokujących w metropolii centra zaawansowanych usług. Proces ten nasilił się znacznie w latach 2006-08, co z pewnością nie pozostanie bez wpływu na wartość PKB na 1 mieszkańca w kolejnych latach.

Struktura wytworzonej wartości dodanej brutto wskazuje, że w okresie transformacji gospodarczej w metropolii gdańskiej procesy strukturalne przebiegają zgodnie ze światowymi trendami. W strukturze dominuje sektor usług, który znacznie przewyższa sektory przemysłu i budownictwa. Sektory rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa i rybactwa mają natomiast tylko symboliczne znaczenie.

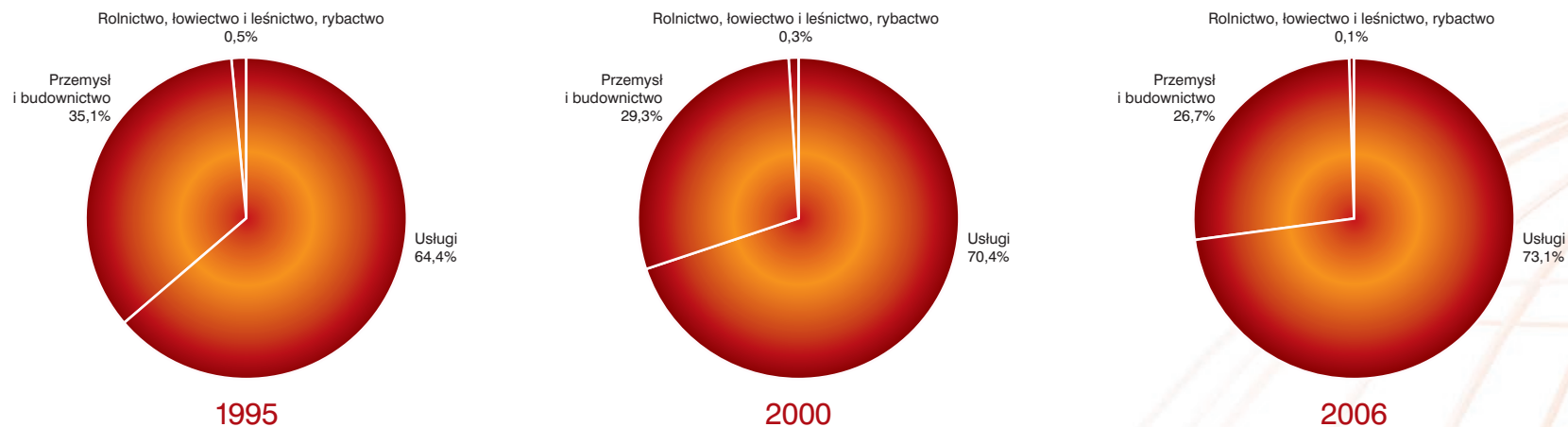
fot. www.artdesign.net.pl

Wykres 1. PKB na 1 mieszkańca w zł wg podregionów w 2006 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, PKB rachunki regionalne w 2006 roku, Katowice X 2008.

Wykres 2. Wartość Dodana Brutto wg rodzajów działalności w latach 1995-2006, dla centrum metropolii Gdańsk-Gdynia-Sopot.

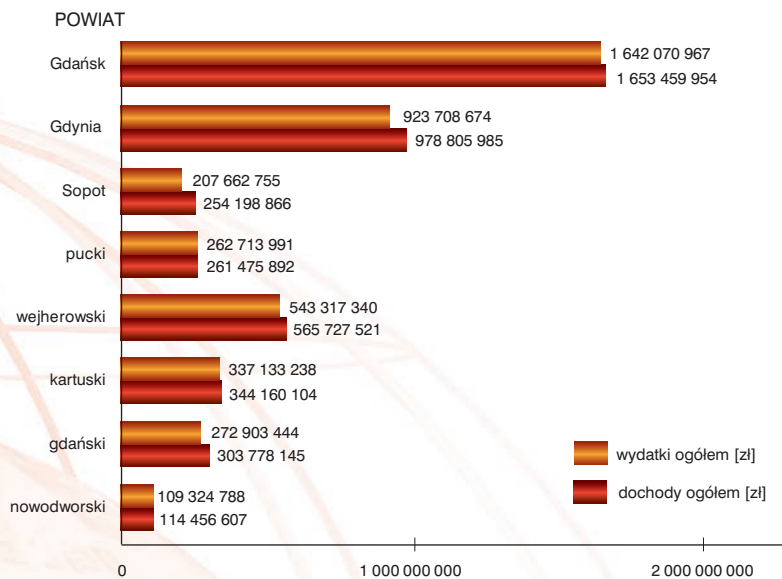
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, PKB Rachunki regionalne w 2006 roku, GUS Katowice X 2008.

Wysoki produkt krajowy i wartość dodana brutto nie pozostają bez wpływu na wysokość budżetów samorządowych w metropolii, dla których jednym z najważniejszych źródeł finansowania jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT). Udział wpływów z tego tytułu w osiągniętych przez samorządy dochodach systematycznie rośnie. Większe dochody stwarzają możliwość prowadzenia bardziej elastycznej polityki społeczno-gospodarczej, a przede wszystkim dają szansę zaangażowania większych środków w projekty inwestycyjne, kluczowe dla poprawy jakości życia i funkcjonowania gospodarki. Dotyczy to zwłaszcza wkładu własnego samorządów w projekty realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej, a przede wszystkim dostępnych w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz programów służących modernizacji i aktywizacji obszarów wiejskich oraz rybołówstwa.

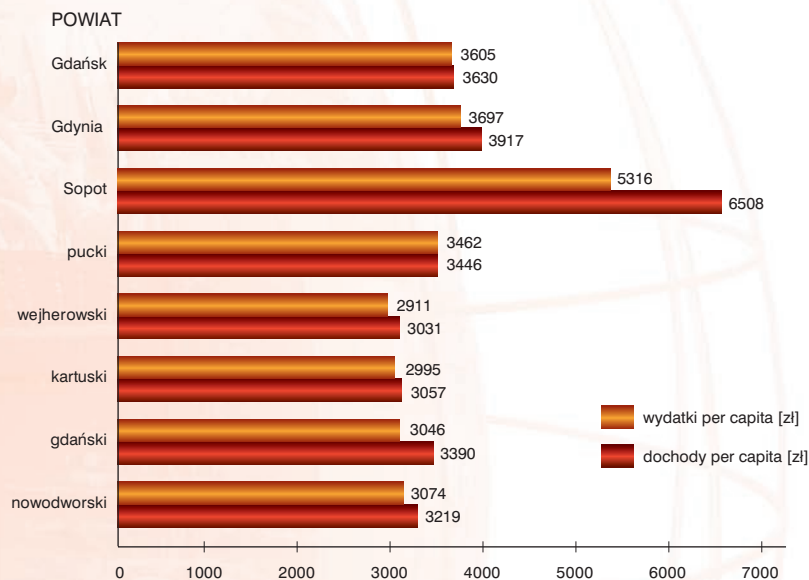
fot. www.artdesign.net.pl

Wykres 3. Budżet samorządów metropolii w 2007 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Dochody i wydatki z budżetu samorządów metropolii per capita w 2007 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

fot. www.artdesign.net.pl

Tabela 2. Dochody własne budżetów miast regionalnych na mieszkańca w Polsce (w zł).

Miasto	Dochody własne na mieszkańca
Sopot	5603
Warszawa	4254,9
Gdańsk	3167
Gdynia	3052
Wrocław	2965,59
Opole	2108,27
Katowice	2074,5
Poznań	2060,58
Kraków	2053
Olsztyn	1725
Łódź	1712,28
Bydgoszcz	1628,4
Szczecin	1616,9
Zielona Góra	1569,37
Toruń	1499,2
Rzeszów	1473
Kielce	1424
Lublin	1397,8
Białystok	1379,67
Gorzów Wielkopolski	1309,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Podregiony, Powiaty Gminy 2007.

Metropolia gdańska, a zwłaszcza jej centrum, czyli miasta Gdańsk, Gdynia i Sopot należą do najbogatszych samorządów w Polsce. Zajmują wśród dużych miast regionalnych czołowe miejsca pod względem dochodów własnych samorządów, w przeliczeniu na głowę jednego mieszkańca. Wysokie dochody własne samorządów są bezpośrednio związane z dobrą sytuacją finansową zarejestrowanych na ich terenie przedsiębiorstw oraz z wysokimi dochodami, uzyskiwanymi przez mieszkańców.

**Metropolia
otwarta na świat**

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Metropolia gdańska to nie tylko główny węzeł transportowy regionu, ale także jeden z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej. W jego skład wchodzi dwa nowoczesne, niezamarzające porty morskie w Gdańsku i Gdyni. Obie porty są powiązane z węzłem kolejowym, łączącym trzy międzynarodowe linie kole-

jowe, objęte międzynarodowymi umowami AGC. Tu także krzyżują się trzy połączenia drogowe o kluczowym znaczeniu tranzytowym. Szybki i bezpośredni transport do kilkudziesięciu miast na terenie Europy zapewniają połączenia lotnicze, obsługiwane przez Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

MORSKIE OKNA NA ŚWIAT

W ostatnich dwóch dekadach porty morskie metropolii przeszły istotne przeobrażenie. Stały się nowoczesnymi węzłami transportowymi przygotowanymi do obsługi niemal każdego rodzaju ładunku w imporcie, eksporcie i transycie międzynarodowym. Dzięki prowadzonym na ogromną skalę inwestycjom duże zmiany zaszły w strukturze przeładunków. Zmniejsza się znacznie udział tradycyjnych ładunków masowych, takich jak węgiel i koks czy siarka, ropa naftowa i jej przetwory. Rośnie natomiast znaczenie zboża, gazów oraz produktów chemicznych. Przede wszystkim przybywa w portach ładunków drobnicowych, które służą zaopatrzeniu rynku detalicznego oraz przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych, działających na rynku krajowym. Porty w Gdańsku i Gdyni to m.in. najważniejsze w Polsce miejsca przeładunku i dystrybucji pojazdów w imporcie i eksporcie oraz porty o kluczowym znaczeniu dla zaopatrzenia rynku krajowego i Europy środkowej w owoce cytrusowe i banany.

Tabela 3. Obroty ładunkowe w portach morskich metropolii według wybranych grup ładunków.

Ładunek tys. ton/rok	2005	2006	2007
RAZEM	36 478	38 412	36 851
Węgiel i koks	7949	5161	2563
Rudy	36	24	31
Zboże	1675	1869	6445
Drewno	73	42	36
Ropa i przetwory naftowe	12 242	14 818	12 864
Inne masowe	4805	5390	6444
Drobnica	9698	11 108	12 687

Źródło: dane GUS, www.stat.gov.pl/gdansk, *Gospodarka morska w województwie pomorskim w 2006 r., dane statystyczne portów Gdańska i Gdyni.*

Dzięki intensywnie rozbudowywanej, nowoczesnej infrastrukturze portowej w Gdańsku i Gdyni funkcjonują dzisiaj już cztery terminale kontenerowe o zdolności przeładunkowej 1,5 mln TEU. Ofertę uzupełniają dwa nowoczesne terminale do obsługi statków ro-ro oraz trzy terminale do obsługi promów pasażersko-samochodowych. Te ostatnie odgrywają

ważną rolę w transycie pasażerów i ładunków na szlakach między Polską i Skandynawią. W efekcie w portach metropolii gdańskiej najczęściej obsługiwani są pasażerowie oraz kontenery z drobnicą i ładunki na samochodach ciężarowych.

Tabela 4. Przeładunki kontenerów w portach Gdańsk i Gdynia w latach 2000–2007 (TEU).

Rok/Port	Gdańsk	Gdynia	Razem
2000	18 037	188 272	206 309
2001	24 435	217 024	241 459
2002	20 136	252 247	272 383
2003	22 537	308 619	331 156
2004	43 739	377 236	420 975
2005	70 014	400 165	470 179
2006	78 364	461 170	539 534
2007	96 873	614 373	711 246

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: www.portgdansk.pl, www.port.gdynia.pl.

fot. www.artdesign.net.pl.

W związku z perspektywą wzrostu obrotów kontenerowych i ro-ro, w obu portach prowadzone są inwestycje, które w przyszłości powiększą i usprawnią ruch statków i ładunków. Największe planowane i przygotowywane przez zarządy portów i inwestorów projekty inwestycyjne to: budowa nowego terminalu promowego, przystosowanego także do obsługi ładunków promów w Gdyni, rozbudowa terminalu kontenerowego i ro-ro w porcie w Gdańsku oraz budowa nowoczesnych centrów logistycznych na zapleczu terminali kontenerowych w obu portach.

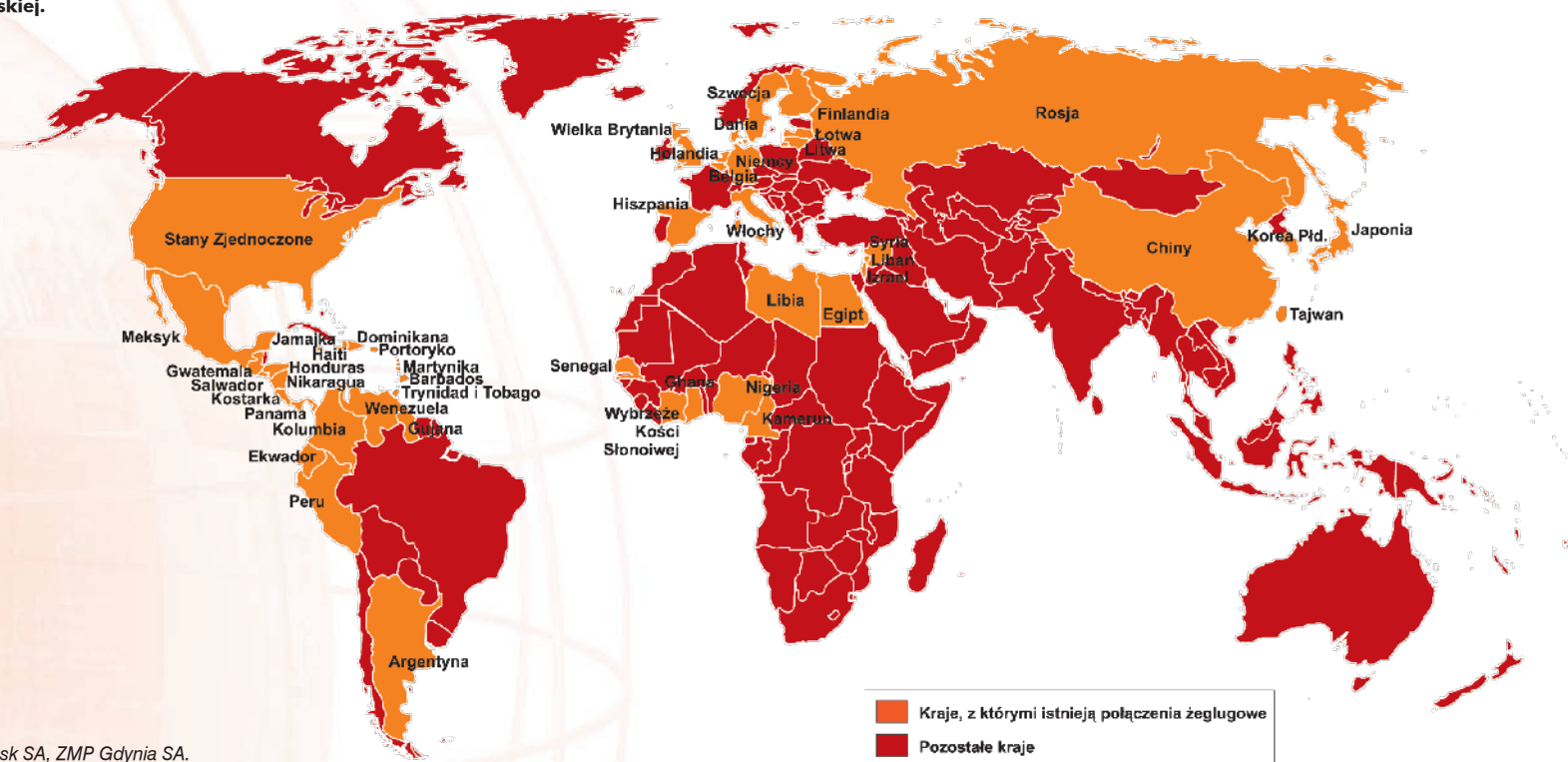
Atrakcyjna lokalizacja portów sprawia, że inwestorzy chętnie angażują się w projekty modernizacji i rozbudowy, a także budowy nowych, specjalistycznych terminali przeładunkowych oraz w przedsięwzięcia związane z obsługą i uszlachetnianiem ładunków. Stąd obecność na terenach portowych dużej liczby firm usługowych, a także rosnąca liczba przedsiębiorstw produkcyjnych.

POŁĄCZENIA ŻEGLUGOWE

Z roku na rok rozbudowywana jest siatka połączeń żeglugowych z portów metropolii gdańskiej. Obejmuje ona nie tylko porty bałtyckie i europejskie, ale także bezpośrednio połączenia liniowe do portów całego świata. Dwa niezamarzające porty morskie

w Gdańsku i Gdyni oferują dzisiaj dogodne połączenia liniowe z wieloma portami w 47 krajach świata.

Regularne połączenia liniowe z portów metropolii gdańskiej.

Źródło: ZMP Gdańsk SA, ZMP Gdynia SA.

Ogromne znaczenie dla międzynarodowej wymiany handlowej, w której Polska i metropolia gdańska mają istotny udział, są połączenia kontenerowe i promowe. Przewoźnicy morscy oraz załadownicy już dawno docenili istniejącą w portach w Gdańsku i Gdyni nowoczesną infrastrukturę przeładunkowo-magazynową. Dzięki temu oba porty obsługują dzisiaj statki pływające regularnie do ponad 20 portów w 12 państwach europejskich.

Nowy terminal kontenerowy w Gdańsku.
fot. DCT Gdańsk SA

Stale połączenia promowe, kontenerowe i ro-ro z portów Gdańska i Gdyni do portów europejskich.

POŁĄCZENIA LOTNICZE – BLIŻEJ I SZYBCIEJ NIŻ SIĘ WYDAJE

Dzięki przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz otwarciu nieba dla tanich przewoźników, z roku na roku zwiększa się liczba połączeń lotniczych oraz pasażerów i ładunków obsługiwanych w Gdańsku. Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy zapewnia bezpośrednie połączenia z niemal 30 miastami w Europie, w tym z ważnymi międzynarodowymi, tranzytowymi portami lotniczymi w Warszawie, Frankfurtu n. Menem, Kopenhadze, Mona-

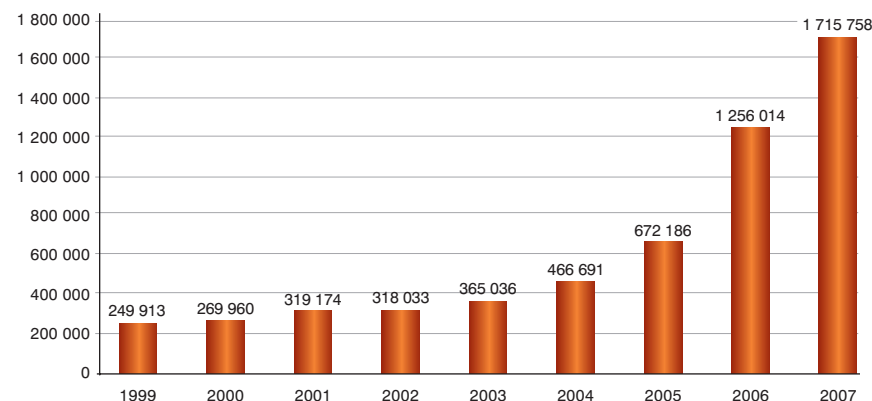
chium, a także z portami lotniczymi współpracującymi z najważniejszymi, europejskimi przewoźnikami niskokosztowymi. Siatka dostępnych połączeń lotniczych umożliwia szybkie i sprawne przemieszczanie się osób i ładunków z metropolii gdańskiej do dowolnego miejsca na kuli ziemskiej.

Tabela 5. Połączenia rejsowe z Portu Lotniczego Gdańsk w rozkładzie lotów lato 2008.

Miasto	Kraj	Lotnisko	Linia Lotnicza
Barcelona-Girona	Hiszpania	Girona Costa Brava Airport	Wizz Air
Billund	Dania	Billund Airport	Sun-Air Of Scandinavia
Birmingham	Wielka Brytania	Birmingham International Airport	Ryanair
Bristol	Wielka Brytania	Bristol International Airport	Ryanair
Bruksela Charleroi	Belgia	Brussels South Charleroi	Ryanair
Cork	Irlandia	Cork Airport	Wizz Air
Doncaster-Sheffield	Wielka Brytania	Robin Hood Airport Doncaster Sheffield	Wizz Air
Dortmund	Niemcy	Dortmund Airport	Wizz Air
Dublin	Irlandia	Dublin Airport	Ryanair
Frankfurt	Niemcy	Frankfurt Am Main International Airport	Lufthansa, Pli Lot
Frankfurt-Hahn	Niemcy	Frankfurt – Hahn Airport	Ryanair
Glasgow-Prestwick	Wielka Brytania	Glasgow – Prestwick Airport	Wizz Air
Goteborg	Szwecja	Gothenburg City Airport	Wizz Air
Hamburg-Lubeka	Niemcy	Lubeck Airport	Wizz Air
Kolonia-Bonn	Niemcy	Cologne/Bonn Airport	Wizz Air
Kopenhaga	Dania	Copenhagen Airport	Sas – Scandinavian Airlines
Liverpool	Wielka Brytania	Liverpool John Lennon Airport	Wizz Air
Londyn-Luton	Wielka Brytania	Londyn – Luton Airport	Wizz Air
Londyn-Stansted	Wielka Brytania	London – Stansted Airport	Ryanair
Malmö	Szwecja	Malmö Sturup Airport	Wizz Air
Monachium	Niemcy	Munich International Airport	Lufthansa, Pli Lot
Oslo	Norwegia	Oslo Airport, Gardermoen	Norwegian Air As, Sas – Scandinavian
Oslo-Torp	Norwegia	Sandefjord Airport, Torp	Wizz Air
Rzym	Włochy	Rome Leonardo Da Vinci Fiumicino Airport	Wizz Air
Shannon	Irlandia	Shannon International Airport	Ryanair
Sztokholm-Skavsta	Szwecja	Stockholm Skavsta Airport	Wizz Air
Turku	Finlandia	Turku Airport	Wizz Air
Warszawa	Polska	Warsaw Frederic Chopin Airport	Pli Lot

Źródło: www.airport.gdansk.pl

Wykres 5. Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 1999–2007.

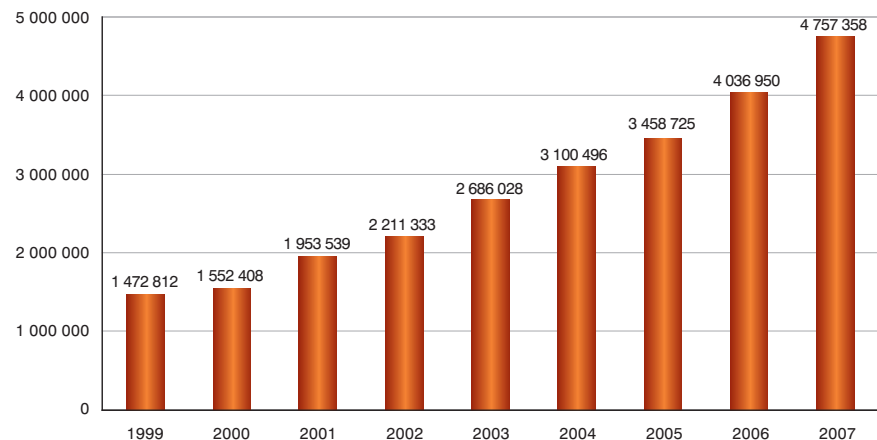
Źródło: www.airport.gdansk.pl.

Jednocześnie Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy zwiększa możliwości obsługi ładunków transportowanych drogą lotniczą. W ciągu ośmiu lat masa ładunków obsługiwanych w ruchu lotniczym wzrosła ponad trzykrotnie.

Port Lotniczy w Gdańsku stał się ważnym węzłem komunikacyjnym na lotniczej mapie Europy. fot. Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

Wykres 6. Ładunki lotnicze obsługiwane w Porcie lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 1999–2007 (kg).

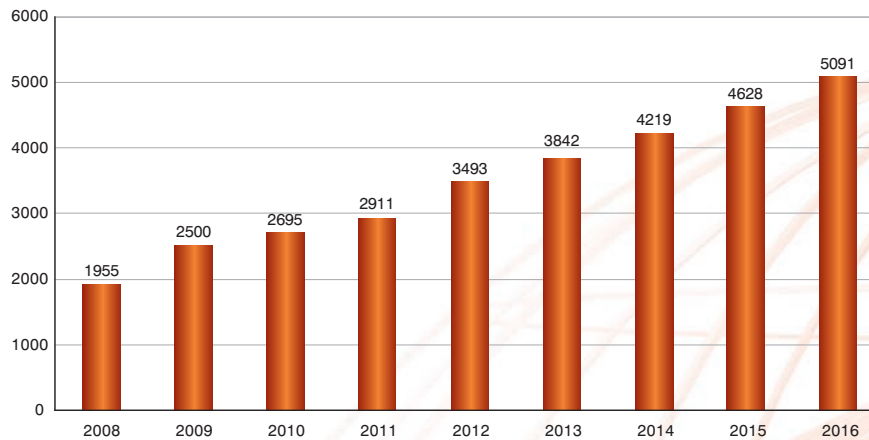
Źródło: www.airport.gdansk.pl

Stały wzrost obrotów pasażerskich i ładunkowych oraz perspektywa organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 sprawiają, że konieczna stała się rozbudowa gdańskiego lotniska, a przede wszystkim budowa nowego terminalu pasażerskiego. Nowoczesny i funkcjonalny obiekt wraz z powiększoną płytą postojową dla samolotów pozwoli zwiększyć liczbę odprawianych pasażerów do 5 mln osób rocznie już w 2011 roku.

Według prognoz, liczba odprawianych pasażerów w roku 2012 osiągnie pułap 3,5 mln osób, a w 2016 roku wzrośnie do poziomu ponad 5 mln osób. Inwestycji towarzyszyć też będzie kompleksowa modernizacja głównych dróg dojazdowych i budowa nowej linii szybkiej kolei metropolitalnej

Poza rozbudową istniejącego lotniska, pod rozważenie brana jest także możliwość stworzenia w granicach metropolii drugiego lotniska cywilnego (b. lotnisko wojskowe w Babich Dołach w gminie Kosakowo). Dzięki temu można by obsługiwać znacznie więcej samolotów, pasażerów i ładunków w obszarze wykraczającym znacznie poza granice województwa pomorskiego.

Wykres 7. Prognoza ruchu pasażerskiego w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 2008–2016 (w tys. pasażerów).

Źródło: www.airport.gdansk.pl

Tak w przyszłości wyglądać będzie nowy terminal pasażerski na lotnisku w Gdańsku. rys. Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

TRANSPORT DROGOWY – W DOBRYM KIERUNKU

Metropolia i region położone są dokładnie na przecięciu ważnych międzynarodowych korytarzy transportowych przebiegających ze Skandynawii oraz Europy Północno-Wschodniej w kierunku Europy Południowej i Morza Śródziemnego oraz drogi łączącej północną część Europy Zachodniej z Europą Wschodnią.

Sieć istniejących dróg międzynarodowych i krajowych łączy region z: Europą Południową

via Czechy i Słowacja (E-75, E-77 drogi krajowe nr 1 i 7), z Europą Wschodnią via Kalininograd (E-22 droga krajowa nr 22), z Europą Zachodnią via Niemcy (E-28, droga krajowa nr 6). Komunikację wewnątrz regionu i metropolii zapewnia sieć dróg regionalnych i lokalnych. Sieć drogowa województwa ma łączną długość prawie 19 tys. km.

Między innymi dzięki wsparciu ze strony Unii Europejskiej, na terenie metropolii

zrealizowano w ostatnich latach wiele projektów drogowych, które umożliwiają sprawniejszy tranzyt oraz poruszanie się mieszkańców w obrębie metropolii. Do takich inwestycji należą m.in.:

- modernizacja odcinka drogi nr 7 między Gdańskiem i Elblągiem,
- budowa ostatniego odcinka Trasy im. Eugeniusza Kwiatkowskiego oraz ul. Janka Wiśniewskiego, łączącej tereny portowe i przemysłowe w Gdyni z drogą ekspresową S-6 (droga krajowa nr 6),
- budowa Drogi Różowej w Gdyni,
- modernizacja ulicy Marynarki Polskiej, ułatwiającej dojazd do terenów portu wewnętrznego i terminalu promowego,
- modernizacja układu drogowego wiodącego do nowego terminalu kontenerowego DCT i terenów przemysłowych we wschodniej części portu w Gdańsku,
- przebudowa skrzyżowania ulic Słowackiego, Grunwaldzkiej i Kościuszki w Gdańsku,
- modernizacja drogi krajowej nr 1 na odcinku Pruszcz Gdański – Pszczółki,
- modernizacja drogi nr 6 między Redą i Wejherowem.

Strategiczne znaczenie dla rozwoju metropolii ma budowana obecnie autostrada A1, łącząca region z południem Polski i Europy. Droga ta będzie najkrótszą magistralą ze Skandynawii na południe kontynentu i dalej na Wschód, w ramach VI europejskiego korytarza transportowego. Już dzisiaj czynny jest jej niemal 100 km odcinek od węzła

Mieszkańcy i przedsiębiorcy metropolii mogą już korzystać z odcinka autostrady A1 o długości niemal 100 km.
 fot. www.artdesign.net.pl.

w Rożnachs, położonego w gminie Pruszcz Gdański, aż po miejscowość Nowe Marzy, niedaleko Grudziądza w województwie kujawsko-pomorskim. Cała autostrada, która przebiegnie przez Toruń, Łódź i Częstochowę, Katowice, aż do granicy polsko-czeskiej ma być gotowa w 2011 roku.

Poza autostradą A-1 ogromne znaczenie mają także inne inwestycje drogowe, realizowane poza granicami metropolii i regionu. Należy do nich podniesienie standardu drogi krajowej nr 7 do klasy drogi ekspresowej S-7. Ten projekt realizowany jest etapowo. Planuje się także modernizację drogi krajowej nr 22. Stanie się ona drogą ekspresową i częścią trasy szybkiego ruchu, która łączy miasta południowego Bałtyku, od Hamburga aż po Tallin (Via Hanseatica i Via Baltica). W 2008 roku otwarto 50-km odcinek tej trasy (S-22), łączącej miasto Elbląg z przejściem granicznym Grzechotki. W ramach tego projektu realizowane są także etapowo prace modernizacyjne na drodze krajowej nr 6, na terenie województw pomorskiego i zachodniopomorskiego.

Mapa tranzytowych połączeń drogowych z metropolii gdańskiej.

KOLEJE – KRWIOOBIEG GOSPODARKI

Przez województwo przebiegają 4 międzynarodowe linie kolejowe:

- z Gdańska przez Szczecin do granicy z Niemcami,
- z Gdyni przez Warszawę i Kraków do granicy z Republiką Czeską i Słowacją,
- z Gdyni przez Bydgoszcz, Łódź i Katowice do granic zachodniej i południowej,
- z Gdyni przez Olsztyn do Kaliningradu lub przez Białystok na Białoruś.

Połączenia kolejowe są częścią paneuropejskich korytarzy transportowych, a przez węzły pośrednie łączą się z głównymi ośrodkami przemysłowymi kraju.

Na Pomorzu użytkowanych jest 1350 km linii kolejowych. Gęstość sieci kolejowej należy do najwyższych w Polsce. Współczynnik czynnych linii kolejowych do powierzchni Pomorza wynosi 7,4 (długość linii na 100 km²). Ważna rola metropolii i regionu na kolejowej mapie kraju wynika m.in. z faktu, że duża część ładunków trafiających do portów morskich dostarczana jest koleją.

Szybka Kolej Miejska to wstęp do budowy nowoczesnej kolei metropolitalnej.
fot. UMG/Jerzy Pinkas

Aby usprawnić i przyspieszyć ruch kolejowy, modernizowanych jest wiele linii o strategicznym znaczeniu dla gospodarki. Dzięki temu nie tylko zwiększy się prędkość rozwijana przez pociągi, ale też poprawi się bezpieczeństwo i niezawodność infrastruktury kolejowej.

Z kolei dzięki modernizacji sieci linii regionalnych, osoby mieszkające poza metropolią będą miały do niej lepszy dostęp, a więc i możliwość podjęcia pracy w jej obszarze.

Realizowany będzie też projekt rozbudowy systemu kolei metropolitalnej. Dzięki istniejącym i nowo budowanym torom, kolej metropolitalna obejmie swoim zasięgiem zachodnie dzielnice Gdańska i Gdyni, wraz z portem lotniczym w Gdańsku, a docelowo także z portem lotniczym w Babich Dołach. Kolej metropolitalna pozwoli przemieszczać się podróżnym znacznie szybciej niż samochodem czy autobusem.

Mapa tranzytowych połączeń kolejowych z metropolii gdańskiej.

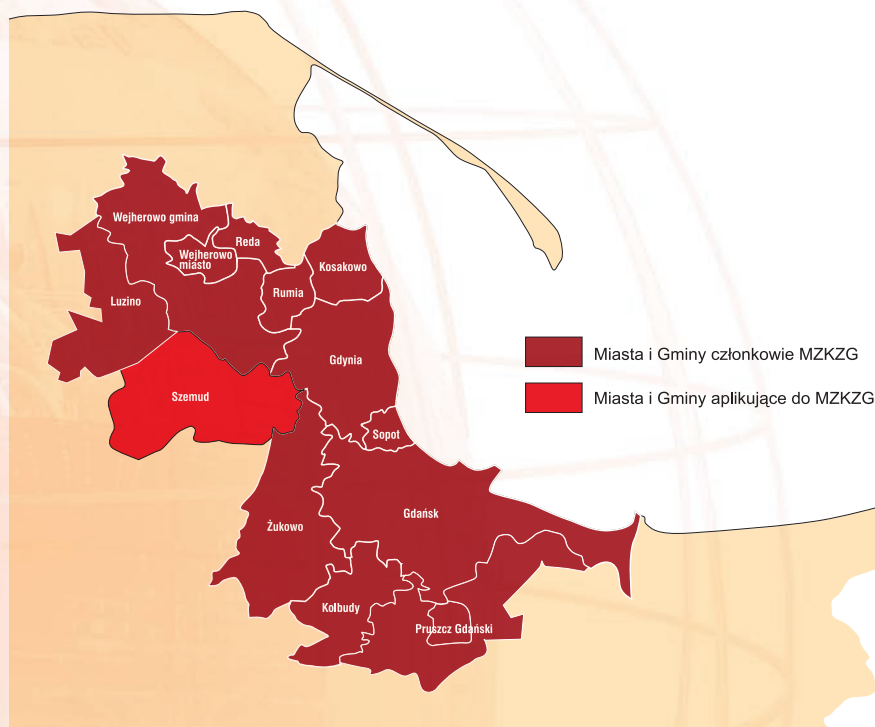

KOMUNIKACJA PUBLICZNA METROPOLII

O potencjale gospodarczym metropolii decyduje także dobrze zorganizowana komunikacja, umożliwiająca sprawne przemieszczanie się mieszkańców do miejsc nauki, pracy i wypoczynku. Głównym organizatorem transportu publicznego na obszarze metropolii gdańskiej jest, powołany w 2007 roku, Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej (www.mzkzg.org). Zadaniem związku jest zintegrowanie istniejącej komunikacji autobusowej, tramwajowej, trolejbusowej oraz szybkiej kolei miejskiej (naziemny odpowiednik metra), czyli wszystkich systemów komunikacji publicznej, obsługiwanych przez przewoźników komunalnych, państwowych i prywatnych.

Od trzech lat związek promuje także w sezonie letnim komunikację wodną – turystyczne tramwaje wodne pływające między przystaniami w Gdańsku, Gdyni, Sopotie i Helu. Samorządy wchodzące w skład metropolii gdańskiej starają się, aby system komunikacji publicznej stał się atrakcyjną alternatywą dla transportu samochodowego. W ostatnich latach znacznie rozbudowano i zmodernizowano sieć tramwajową w Gdańsku

Obszar funkcjonowania Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej.

Źródło: strona internetowa Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej.

(np. węzeł komunikacyjny na Chełmie) i sieć trolejbusową w Gdyni. Zainwestowano też w ekologiczny i niezawodny tabor autobusowy na terenie całej metropolii gdańskiej (np. autobusy hybrydowe).

Komunikację wewnętrzną ma też poprawić inteligentny system monitorowania i sterowania ruchem ulicznym oraz integracja dróg rowerowych, które stają się atrakcyjną alternatywą dla samochodów i transportu publicznego.

Tramwaje wodne to w sezonie letnim popularny środek transportu w nadmorskich miejscowościach metropolii.
fot. UMG

Nowoczesny transport metropolitalny oparty jest na ekologicznych autobusach, trolejbusach, tramwajach i szybkiej kolei miejskiej.
fot. UMG

**Metropolia
stawia na edukację**

KUŹNIA KADR I WIEDZY

W metropolii funkcjonuje wiele publicznych i niepublicznych uczelni wyższych, które wraz z instytutami naukowymi oraz naukowo-badawczymi są kuźnią kadr całej Polski północnej.

Największy udział w kształceniu kadr o różnych specjalnościach mają uczelnie publiczne, a zwłaszcza: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Akademia Medyczna oraz Akademia Morska. Ostatnie 15 lat było okresem szybkiego rozwoju wyższych uczelni prywatnych, kształcących przede wszystkim studentów kierunków humanistycznych, w tym poszukiwanych na rynku kierunków związanych z prawem, administracją, zarządzaniem oraz finansami i rachunkowością.

Z roku na rok powiększa się liczba kierunków oraz miejsc dla kolejnych roczników studentów. Szkoły wyższe w metropolii ukończyły w roku akademickim 2005/2006 ponad 16,5 tys. absolwentów. W kolejnym roku akademickim liczba absolwentów wzrosła już do 17,4 tys. Rok akademicki 2007/2008 rozpoczęła rekordowa liczba studentów – ponad 90,6 tys. osób. Pieczę nad ich edukacją sprawowało aż 5,2 tys. nauczycieli akademickich.

Nie bez znaczenia dla przyszłości metropolii, a zwłaszcza gospodarki, jest zmieniająca się struktura kształcenia. Z roku na rok przybywa studentów poszukiwanych na rynku kierunków inżyniersko-technicznych, architektoniczno-budowlanych, informatycznych oraz związanych z ochroną środowiska. Wciąż utrzymuje się duże zainteresowanie kierunkami związanymi z ekonomią i administracją.

Rosnąca liczba studentów oraz nowe potrzeby stawiane uczelniom przez gospodarkę wymagają stałego rozwoju zaplecza naukowego i badawczego. Stąd wysiłek uczelni publicznych i prywatnych zmierzający do poszerzenia bazy edukacyjnej. Widać to zwłaszcza na przykładzie trzech największych uczelni metropolii gdańskiej. Politechnika Gdańska wzbogaciła się o nowoczesne obiekty, w których ulokowane zostały Wydział Zarządzania oraz ETI. Uniwersytet Gdański kontynuuje intensywną rozbudowę kampusu uniwersyteckiego. W ramach wieloletniego programu inwestycyjnego zrealizowano m.in. nowy kompleks Wydziału Zarządzania w Sopocie, Bibliotekę Główną, Wydział Prawa i Administracji, obiekty Wydziału Nauk Społecznych (Psychologii, Filozofii, Socjologii, Dziennikarstwa, Pedagogiki, Politologii) oraz Instytutu Geografii w Gdańsku, a także

fol. UMG

gruntownie zmodernizowano istniejące dotychczas obiekty.

Jednym z ważnych elementów infrastruktury edukacyjnej metropolii jest także nowe Akademickie Centrum Medycyny Inwazyjnej – szpital akademicki, w którym nie tylko będzie się leczyć pacjentów, ale i kształcić nowych specjalistów studiujących na Akademii Medycznej w Gdańsku. Swoje zaplecze rozbudowały też znacznie Akademia Muzyczna w Gdańsku oraz Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu.

Tabela 6. Studenci i absolwenci szkół wyższych metropolii.

Szkoły wyższe	Studenci rok akademicki 2007/08	Absolwenci rok akademicki 2006/07
Ogółem	90 628	17 389
na 1000 mieszkańców	73	14
Uniwersytet Gdański	28 352	6 245
Politechnika Gdańska	19 416	2 487
Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni	2 333	299
Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku	3 829	908
Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku	3 196	571
Akademia Medyczna w Gdańsku	4 827	973
Akademia Morska w Gdyni	6 564	1 397
Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku	4 093	1 084
Akademia Muzyczna w Gdańsku	625	79
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	826	206
Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni	422	21
Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna	4 339	1 056
Wyższa Szkoła Zarządzania w Gdańsku	2 352	332
Wyższa Szkoła Finansów i Rachunkowości w Sopocie	1 566	286
Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Gdańsku	433	130
Wyższa Szkoła Finansów i Administracji w Gdańsku	378	89
Pomorska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdyni	1 337	322
Europejska Szkoła Hotelarstwa, Turystyki i Przedsiębiorczości – Szkoła Wyższa w Sopocie	968	216
Gdańska Wyższa Szkoła Administracji	1 052	249
Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej w Gdyni	427	88
"ATENEUM" Szkoła Wyższa w Gdańsku	2 499	264
Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie *)	794	87

Źródło: Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2007 rok oraz Bank Danych Regionalnych GUS 2007.

*) Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego 2007.

Tabela 7. Studujący i absolwenci w poszczególnych typach szkół wyższych na terenie metropolii.

Szkoły wyższe	Studenci rok akademicki 2006/07 (%)	Absolwenci rok akademicki 2005/06 (%)
Ekonomia i administracja	22,59	22,83
Spoleczne	15,22	14,93
Pedagogiczne	12,09	18,34
Inżynierjno-techniczne	11,07	8,11
Usługi dla ludności	7,31	8,39
Medyczne	5,75	5,75
Humanistyczne	5,60	6,02
Informatyczne	4,42	3,41
Architektura i budownictwo	4,08	2,81
Prawne	3,26	2,20
Fizyczne	1,86	1,23
Usługi transportowe	1,55	1,43
Biologiczne	1,49	1,93
Artystyczne	1,47	1,24
Ochrona środowiska	1,25	0,66
Produkcja i przetwórstwo	0,53	0,55
Dziennikarstwo i informacja	0,47	0,17

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego 2007.

Z myślą o potrzebach nowych studentów uczelnie inwestują w rozwój bazy edukacyjnej.
fot. Tomasz Hutel

Co roku wzrasta liczba studentów i absolwentów kierunków teleinformatycznych.
fot. Griszka Niewiadomski

Nie tylko uczelnie, ale również liczne jednostki naukowo-badawcze kształtują potencjał naukowo-rozwojowy metropolii.

W metropolii funkcjonują następujące instytuty:

- Instytuty naukowo-badawcze Polskiej Akademii Nauk (PAN),
- Instytut Maszyn Przepływowych,
- Instytut Budownictwa Wodnego,
- Instytut Matematyczny,
- Instytut Oceanologii,
- Inne państwowe instytuty i jednostki badawczo-rozwojowe:
 - Morski Instytut Rybacki w Gdyni,
 - Instytut Morski w Gdańsku,
 - Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku,
 - Ośrodek Badawczo – Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej w Gdyni,
 - Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Geologii Morza,
 - Instytut Energetyki Oddział Gdańsk,
 - Instytut Elektrotechniki Oddział Gdańsk,
 - Instytut Łączności, Oddział Gdańsk,
- pozostałe jednostki:
 - Centrum Technologii Laserowych,
 - Europejskie Centrum Transferu Technologii i Innowacji,
 - Fundacja Ecobaltic,
 - Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową.

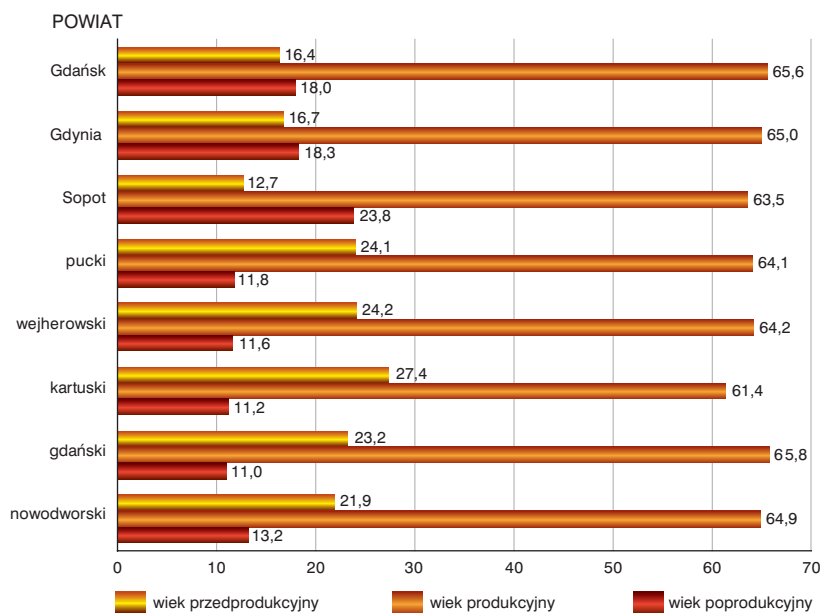

Metropolitalny rynek pracy

MŁODZI I WYKSZTAŁCENI

O sile metropolitalnego rynku pracy decyduje bardzo korzystna struktura ekonomiczna ludności. Niemal dwie trzecie mieszkańców metropolii (około 780 tys. osób) znajduje się w wieku produkcyjnym. Ich wiedza i doświadczenie służą zarówno działającym już na terenie metropolii pracodawcom, jak i nowym inwestorom. Na przyszłość z kolei dobrze rokuje duży udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, zwłaszcza w powiatach sąsiadujących z centrum metropolii.

Wykres 8. Struktura ekonomiczna ludności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.03.2008.

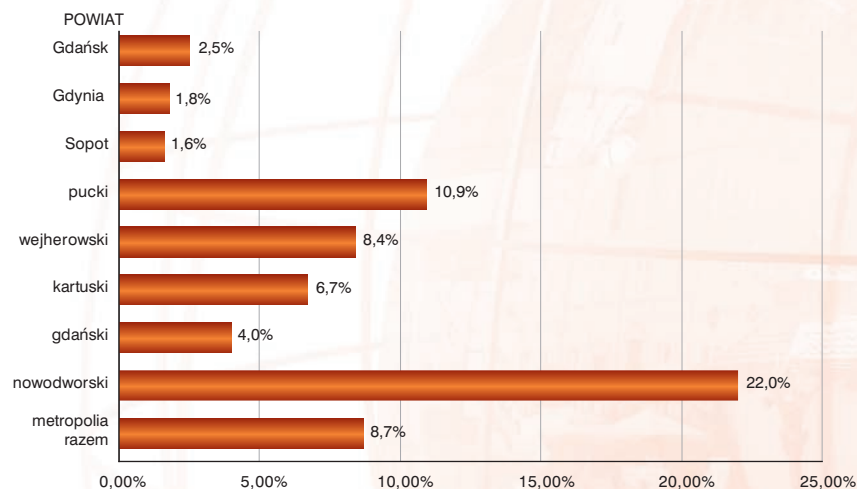
fot. Elena Buetler

Metropolitalny rynek pracy stwarza wiele możliwości rozwoju zawodowego.
fot. UMG / Przemysław Rot

Szybki rozwój gospodarczy przekłada się na poziom bezrobocia rejestrowanego na terenie metropolii. Dotyczy to zwłaszcza najbardziej uprzemysłowionego centrum oraz sąsiadujących powiatów, które są zapleczem kadrowym dla dużych pracodawców, a także coraz atrakcyjniejszym miejscem lokowania nowych inwestycji.

Wykres 9. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2008 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku, stan na 30.06.2008.

Wykres 10. Struktura bezrobocia na terenie metropolii wg wykształcenia w 2008 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku, 2008.

Zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych specjalistów, przekłada się na wysokość średnich zarobków na terenie metropolii. Zdecydowanie wyższe od średniej krajowej wynagrodzenia otrzymuje się w centrum metropolii. Dzięki dogodnym połączeniom komunikacyjnym, pracodawcy mogą zatrudniać mieszkańców tych obszarów metropolii, gdzie przeciętne wynagrodzenie jest niższe.

Tabela 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2007 roku.

Powiat	Ogółem	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
Gdańsk	3473,08	121,2
Gdynia	3198,33	111,6
Sopot	3286,43	114,7
pucki	2403,82	83,9
wejherowski	2492,52	87,0
kartuski	2295,23	80,1
gdański	2612,77	91,2
nowodworski	2238,76	78,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na metropolitalnym rynku pracy rośnie zapotrzebowanie na pracowników z branży nowych technologii.
 fot. Gokhan Okur

Tabela 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2007 roku według branż w największych miastach w Polsce (zł).

Branża / Miasto	Warszawa	Gdańsk	Kraków	Katowice	Poznań	Wrocław	Łódź
Przemysł	4035,39	3926,67	3415,72	4329,04	3729,24	3381,74	2540,51
Budownictwo	4641,06	3604,28	3017,74	3076,04	3377,21	3290,56	2849,91
Handel i naprawy	3879,62	3290,04	2399,57	2923,06	2885,11	2723,85	2605,32
Hotele i restauracje	2573,18	2190,10	1968,58	1571,56	2224,80	2256,45	1807,20
Transport, magazynowanie i komunikacja	3426,83	3758,47	3258,35	2679,44	2820,74	3675,20	2642,83

Źródło: Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2007 rok.

Pracodawcy, a zwłaszcza inwestorzy zagraniczni dużą wagę przywiązują nie tylko do kwalifikacji nowych pracowników, ale również znajomości języków obcych. W polskim systemie edukacyjnym obowiązkowa nauka języka angielskiego rozpoczyna się już w pierwszej klasie szkoły podstawowej i jest zwykle kontynuowana aż do ukończenia studiów. Wielu uczniów, studentów i absolwentów uczelni wyższych uczy się więcej niż

jednego języka obcego – głównie niemieckiego, hiszpańskiego, francuskiego włoskiego i szwedzkiego. Naukę języków ułatwia sieć prywatnych szkół językowych, uczących zarówno podstaw językowych, jak i doształcających w słownictwie specjalistycznym, technicznym, prawnym, biznesowym.

Potencjał gospodarczy metropolii

PRZEDSIĘBIORCZY I Z AMBICJAMI

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na terenie metropolii w 2007 roku.

Powiat	ogółem	w tym spółki handlowe	w tym spółdzielnie	w tym zakłady osób fizycznych
miasto Gdańsk	59 076	7566	319	39 782
Gdynia	32 104	4024	97	23 213
Sopot	7599	1288	36	4334
Gdański	9271	723	43	7274
Kartuski	8910	506	30	7235
Nowodworski	3611	115	19	2916
Pucki	7857	359	36	6336
Wejherowski	16 532	903	56	13 462
RAZEM	144 960	15484	636	104 552

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze metropolii gdańskiej działalność prowadzi niemal 145 tys. podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w systemie REGON. Przeważająca większość z nich – ponad 104 tys. – to przedsiębiorstwa należące do osób fizycznych, które stawiają na samodzielny rozwój działalności gospodarczej. Na miejsce swoich siedzib obszar metropolii wybrało ponad 15 tys. spółek prawa handlowego, w tym także spółki akcyjne, których akcje notowane są na rynkach giełdowych.

Spółki metropolii gdańskiej notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie:

- ATLANTA POLAND S.A.
- BEST S.A.
- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE BOMI S.A.
- CENTROSTAL S.A.
- EUROTEL S.A.
- FOTA S.A.
- GRAAL S.A.
- GRUPA LOTOS SA
- LPP S.A.
- MERCOR S.A.
- MULTIMEDIA POLSKA S.A.
- NORDEA BANK POLSKA S.A.
- PETROLINVEST S.A.
- POLNORD S.A.
- PROCAD S.A.

- TOWARZYSTWO FINANSOWE SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH S.A.
- SWISSMED CENTRUM ZDROWIA S.A.
- WILBO S.A.

Kluczowe znaczenie dla gospodarki regionu i metropolii ma kilkadziesiąt firm generujących największe dochody ze sprzedaży oraz zyski, z których podatki zasilają m.in. lokalne budżety samorządowe. To jednocześnie jedni z największych pracodawców w obszarze metropolii gdańskiej.

foto. Dynamic Graphics Inc.

Tabela 11. Największe spółki w metropolii gdańskiej w 2007 roku pod względem przychodów ze sprzedaży (tys. zł).

Nazwa firmy	Lokalizacja	Przychody	Charakterystyka
Grupa Kapitałowa Lotos S.A.	Gdańsk	13 125 123	Koncern paliwowy zajmujący drugą pozycję w Polsce
Energia Koncern Energetyczny S.A.	Gdańsk	7 224 000	Największy w Polsce dystrybutor energii elektrycznej
Grupa Kapitałowa Elnord S.A.	Gdańsk	3 682 022	Hurtowy dystrybutor energii elektrycznej, który działa na rynku krajowym i międzynarodowym
Grupa Kapitałowa Gdańska Stocznia Remontowa S.A.	Gdańsk	1 794 941	Największa stocznia remontowa w Polsce, zaliczana do jednej z pięciu największych na świecie
GE Money Bank S.A.	Gdańsk	1 639 200	Jeden z wiodących banków detalicznych i hipotecznych w Polsce
LPP S.A.	Gdańsk	1 274 322	Firma zaliczana do największych przedsiębiorstw przemysłu odzieżowego w Polsce
Stocznia Gdynia S.A.	Gdynia	1 040 987	Największa pod względem wielkości produkcji stocznia w Europie
Fota S.A.	Gdynia	595 405	Dystrybutor części zamiennych do samochodów osobowych i ciężarowych. Firma prowadzi sieć niezależnych warsztatów Leader Service i Leader Service Truck
Orlen Morena sp. z o.o.	Gdańsk	595 303	Regionalny Operator Rynku Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A.
PPH Bomi S.A.	Gdynia	488 858	Ogólnopolska sieć supermarketów delikatesowych BOMI
Jysk sp. z o.o.	Gdańsk	479 554	Dystrybutor artykułów wyposażenia wnętrz
Grupa Kapitałowa Centrostal Gdańsk S.A.	Gdańsk	444 990	Największy na pomorzu dystrybutor wyrobów ze stali
Grupa Kapitałowa Balex Metal sp z o.o.	Bolszewo	443 860	Producent i dystrybutor blach falistych pokryć dachowych i płyt warstwowych
Elektrociepłowni Wybrzeże S.A.	Gdańsk	423 185	Producent energii elektrycznej i ciepłej
Grupa Kapitałowa Multimedia Polska S.A.	Gdynia	419 497	Operator telekomunikacyjny (telewizja, internet, telefonia)
Grupa Kapitałowa Rabat Pomorze S.A.	Pruszcz Gdański	358 884	Firma wspierająca działalność tradycyjnych, niezależnych sklepów spożywczych, działających na rynku ogólnopolskim m.in. pod logo „SIEĆ 34”
Porta KMI Poland sp. z o.o.	Bolszewo	348 160	Producent stolarki drzwiowej
Analda Żywiec Trade sp. z o.o.	Gdynia	337 917	Dystrybutor piwa i napojów
Grupa Kapitałowa Graal S.A.	Wejherowo	336 271	Producent przetworów konserwowych z mięsa i ryb
Grupa kapitałowa Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	Gdynia	322 509	Zarządzanie terenami portowymi
Grupa Kapitałowa Fosfory GZNF sp. z o.o.	Gdańsk	312 596	Producent nawozów sztucznych
Petrobaltic S.A.	Gdańsk	310 024	Spółka poszukująca i eksploatująca podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego
Stocznia Gdańsk S.A.	Gdańsk	308 823	Produkcja stocznia
Grupa Kapitałowa NDI S.A.	Sopot	294 417	Inwestycje w nieruchomości
Grupa Kapitałowa Mercor S.A.	Gdańsk	293 379	Produkcja biernych zabezpieczeń przeciwpożarowych
Polbruk S.A.	Gdańsk	283 279	Produkcja materiałów budowlanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie rankingu „Top 500” Rzeczpospolita z 29.4.2008 r. oraz stron internetowych przedsiębiorstw.

INWESTYCJE ZAGRANICZNE

Szybko rozwijająca się pod względem społecznym i gospodarczym metropolia z roku na rok zyskuje w oczach inwestorów zagranicznych jako atrakcyjne miejsce do lokowania i prowadzenia różnego rodzaju przedsięwzięć gospodarczych. Liczba inwestycji zaczęła szybko wzrastać zwłaszcza po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Poprawiająca się komunikacja, szybko rozwijające się budownictwo mieszkaniowe i rynek nieruchomości komercyjnych, wykwalifikowane kadry, atrakcyjne tereny inwestycyjne, w tym objęte przepisami o specjalnych strefach ekonomicznych, bliskość szkół wyższych i zaplecza naukowego – to główne czynniki, które skłaniają inwestorów do lokowania swojego kapitału właśnie tutaj.

Metropolia wraz z całym regionem pomorskim zaliczana jest do pierwszej piątki najbardziej atrakcyjnych obszarów dla zagranicznych inwestorów w Polsce. W województwie pomorskim funkcjonuje prawie 3,8 tys. podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego. Udział regionu w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych w Polsce stanowi około 13% ich wartości.

Tabela 12. Kluczowe inwestycje zagraniczne w metropolii i regionie pomorskim w wybranych sektorach gospodarki.

Nazwa firmy	Lokalizacja	Firma i kraj pochodzenia
INFORMATYKA I PRZEMYSŁ ELEKTROTECHNICZNY		
PHILIPS CEI SP. Z O.O.	KWIDZYN*	PHILIPS, HOLANDIA
FLEXTRONICS INTERNATIONAL POLAND SP. Z O.O.	TCZEW*	FLEXTRONICS, USA
JABIL CIRCUIT POLAND SP. Z O.O.	KWIDZYN*	JABIL CIRCUIT, USA
INTEL TECHNOLOGY POLAND SP. Z O.O.	GDAŃSK	INTEL, USA
LUFTHANSA SYSTEMS POLAND SP. Z O.O.	GDAŃSK	LUFTHANSA, NIEMCY
GEMPLUS POLOGNE SP. Z O.O.	TCZEW*	GEMPLUS, FRANCJA
MOELLER ELECTRIC SP. Z O.O.	GDAŃSK	MOELLER, NIEMCY
HUBNER + SUHNER SP. Z O.O.	TCZEW*	HUBNER + SUHNER, SZWAJCARIA
MOLEX PREMISE NETWORKS SP. Z O.O.	ROKITKI*	MOLEX PREMISE NETWORKS, USA
ALL TECH SP. Z O.O.	KARTOSZYNO	ALL TECH, USA
COMPUWARE SP. Z O.O.	GDAŃSK	COMPUWARE, USA
JEPPESEN (BOEING)	GDAŃSK	JEPPESEN INC. (BOEING), USA
YOUNG DIGITAL PLANET	GDAŃSK	WS OY, FINLANDIA
GOSPODARKA MORSKA		
DAMEN SHIPYARDS GDYNIA S.A.	GDYNIA	DAMEN SHIPYARDS GROUP, HOLANDIA
ALUSHIP TECHNOLOGY SP. Z O.O.	GDAŃSK	NIEMCY
STOCZNIA GDAŃSK S.A.	GDAŃSK	ISD, UKRAINA
SUN REEF JACHTS/HTEP POLSKA	GDAŃSK	HTEP, FRANCJA
VIK-SANDVIK POLAND LTD.	GDYNIA	VIK-SANDVIK AS, NORWEGIA

FINANSE		
STU ERGO HESTIA S.A.	SOPOT	MUNICH RE, NIEMCY
GE MONEY BANK S.A.	GDAŃSK	GE, USA
NORDEA BANK POLSKA S.A.	GDYNIA	NORDEA, SZWECJA
EUROPEJSKIE EUROPAISCHE REISEVERSICHERUNG AG, ODDZIAŁ W POLSCE	GDAŃSK	EUROPAISCHE REISEVERSICHERUNG AG, NIEMCY
MASTERLEASE, PRIME CAR MANAGEMENT S.A.	GDAŃSK	GMAC, USA
REUTERS – CENTRUM ANALIZ MAKROEKONOMICZNYCH,	GDYNIA/GDAŃSK	REUTERS, USA
PRZEMYSŁ		
AMHIL EUROPA SP. Z O.O.	KARTOSZYNO	AMHIL ENTERPRISES, KANADA
BALEX METAL	BOLSZEWO	PLAST METAL, BELGIA
BERENDSEN TEXTILE SERVICE SP. Z O.O.	ŻUKOWO	SOPHUS BERENDSEN, DANIA
BMT METAL-TECH	STRASZYN	BENDIRO AB, SZWECJA
CEMEX POLSKA, ZAKŁAD W GDYNI	GDYNIA	CEMEX, MEKSYK
DELLNER COUPLERS SP. Z O.O.	GDYNIA	DELLNER COUPLERS, SZWECJA
DELPHI MECHATRONICS SYSTEM	GDAŃSK	USA
DANFOSS LPM	TUCHOM	DANIA
FABRYKA PLASTIKÓW POMERANIA SP. Z O.O.	KWIDZYN*	PLASTIVALOIRE, FRANCJA
FLÜGGER	GDAŃSK	FLÜGGER A/S, DANIA
ECOL-UNICON	GDAŃSK	UNICON A/S, DANIA
FEDERAL-MOGUL BIMET S.A.	GDAŃSK	FEDERAL-MOGUL, USA
FRANKE GASTOPOL SP. Z O.O.	GDYNIA	FRANKE FOODSERVICE SYSTEMS, NIEMCY
GFM KLOSE SP. Z O.O.	GOŚCICINO	KLOSE KOLLEKTION, NIEMCY
INTERNATIONAL PAPER KWIDZYN S.A.	KWIDZYN*	INTERNATIONAL PAPER, USA
JOHANN KRAUSE POLSKA SP. Z O.O.	GDAŃSK	THYSSENKRUPP, NIEMCY
SMURFIT KAPPA GDAŃSK SP. Z O.O.	PRUSZCZ GDAŃSKI	KAPPA PACKAGING, HOLANDIA
KNAUF PACK SP. Z O.O.	KWIDZYN*	KNAUF SNC, FRANCJA
LEMAHIEU POLSKA SP. Z O.O.	KWIDZYN*	LEMAHIEU, BELGIA
NEFAB PACKAGING SP. Z O.O.	TCZEW*	NEFAB, SZWECJA
PIPELIFE SP. Z O.O.	KARTOSZYNO	WIENERBERGER, AUSTRIA
POLAND PAPER MAJOV SP. Z O.O.	GDYNIA	OPTIOPAJA OY, FINLANDIA
POLCOVA SP. Z O.O.	WEJHEROWO	HISZPANIA
SURUGA POLSKA SP. Z O.O.	GDAŃSK	SURUGA SEIKI, JAPONIA
TAPFLO SP. Z O.O.	TCZEW*	TAPFLO, SZWECJA
TEKOSOM POLAND SP. Z O.O.	ŻUKOWO	TEKOSOM SVENSKA, SZWECJA

PRZETWÓRSTWO SPOŻYWCZE		
FARM FRITES POLAND SP. Z O.O.	LĘBORK*	FARM FRITES, AVIKO, HOLANDIA
UNILEVER POLSKA S.A. ODDZIAŁ LODÓW I PRODUKTÓW MROŻONYCH ZAKŁAD PRODUKCYJNY W BANINIE	BANINO	UNILEVER POLSKA S.A., HOLANDIA/WIELKA BRYTANIA
COCA COLA HBC POLSKA SP. Z O.O.	GDYNIA	COCA COLA COMPANY, USA
DR. OETKER POLSKA SP. Z O.O.	GDAŃSK	DR. OETKER, NIEMCY
GLENCORE POLSKA SP. Z O.O.	GDAŃSK	GLENCORE INTERNATIONAL, SZWAJCARIA
BALTIC MALT SP. Z O.O.	GDAŃSK	FRIEDRICH WEISSHEIMER MALZFABRIK, NIEMCY
RIEBER FOODS POLSKA S.A.	GNIEWINO*	RIEBER & SON, NORWEGIA
TAN-VIET INTERNATIONAL LTD SP. Z O.O.	GDAŃSK	WIETNAM
GDĄSKIE MŁYNY I SPICHLERZE DR. CORDESMEYER SP. Z O.O.	GDAŃSK	HEMELTER MUHLE, NIEMCY
CAFE SATI POLSKA SP. Z O.O.	KWIDZYN*	CAFE SATI, FRANCJA
DESTYLARNIA SOBIESKI S.A.	STAROGARD GDAŃSKI*	BELVEDERE S.A.
USŁUGI KOMUNALNE – ENERGIA, WODA, CIEPŁO		
SAUR NEPTUN GDAŃSK S.A.	GDAŃSK	SAUR, FRANCJA
ZESPÓŁ ELEKTROCIĘPOWNI WYBRZEŻE S.A.	GDAŃSK	EDF, GDF, FRANCJA
GDĄSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO ENERGETYKI CIEPLNEJ SP. Z O.O.	GDAŃSK	STADTWERKE LEIPZIG, NIEMCY
BAŁTYK-GAZ SP. Z O.O.	RUMIA	PROPAN RHEINGAS, WESTFALEN, NIEMCY
DALKIA SOPOT SP. Z O.O.	SOPOT	STADTWERKE LEIPZIG, NIEMCY
PORT SERVICE SP. Z O.O.	GDAŃSK	BLUM, NIEMCY
THERMINVEST SP. Z O.O.	GDAŃSK	E.ON RUHRGAS INTERNATIONAL, NIEMCY
BUDOWNICTWO		
CEMEX POLSKA, WYTWÓRNIA BETONU TOWAROWEGO	GDAŃSK/GDYNIA	CEMEX, MEKSYK
HYDROBUDOWA S.A.	GDAŃSK	NCC, SZWECJA
POL-TARMAK S.A.	GDYNIA	ANGLO AMERICAN, WIELKA BRYTANIA
SAINT-GOBAIN WEBER TERRANOVA SP. Z O.O.	GDYNIA	SAINT-GOBAIN, FRANCJA
SEMMELOCK STEIN + DESIGN	GDYNIA	SEMMELOCK INTERNATIONAL GMBH, AUSTRIA
BE&K EUROPE SP. Z O.O.	KWIDZYN*	BE&K, USA
HEMPEL POLAND SP. Z O.O.	GDAŃSK	HEMPEL, DANIA
LEIER MALBORK SP. Z O.O.	MALBORK*	MICHAEL LEIER, AUSTRIA
WIENERBERGER LĘBORK	LĘBORK*	WIENERBERGER, AUSTRIA
POLBRUK S.A.	GDAŃSK	CRH, IRLANDIA
LSMW SP. Z O.O., ODDZIAŁ W POLSCE	GDAŃSK	M+W ZANDER, NIEMCY

* inwestycja poza obszarem metropolii

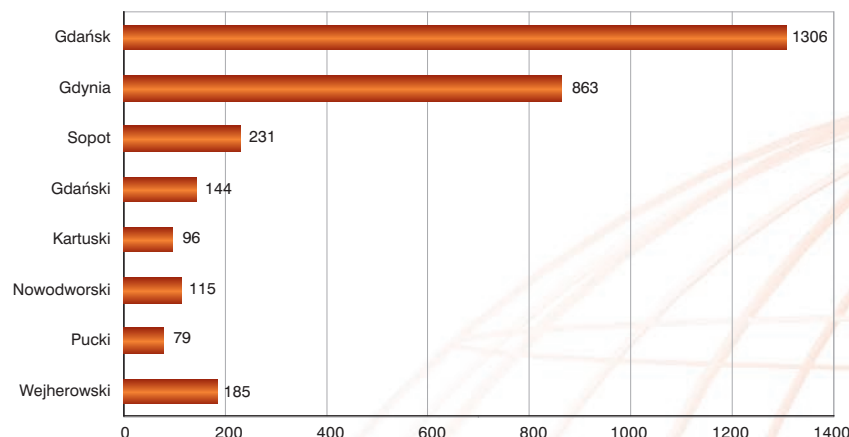
USŁUGI BPO I SSC		
ZESNAR TECHNOLOGIES	GDAŃSK	ZENSAR, INDIE
KAINOS	GDAŃSK	KAINOS, IRLANDIA
FIRST DATA CORPORATION	GDAŃSK	FIRST DATA CORPORATION, USA
ARLA FOODS	GDAŃSK	ARLA FOODS, DANIA
TRANSCOM	GDAŃSK	TRANSCOM, USA
GEOBAN	GDAŃSK	SANTANDER BANK, HISZPANIA
ACXIOM	GDAŃSK	ACXIOM INC, USA
TRANSPORT I LOGISTYKA		
PANATTONI POLSKA	GDAŃSK	PANATTONI DEVELOPMENT COMPANY, USA
BALTIC CONTAINER TERMINAL SP. Z O.O.	GDYNIA	ICTS, FILIPINY
GDYNIA CONTAINER TERMINAL SP. Z O.O.	GDYNIA	HUTCHISON PORT HOLDINGS, HONG KONG
DEEPWATER CONTAINER TERMINAL GDANSK S.A.	GDAŃSK	WIELKA BRYTANIA/AUSTRALIA
BALTIC AUTO CENTER SP. Z O.O.	GDYNIA	JAPONIA
STENA LINE POLSKA SP. Z O.O.	GDYNIA	STENA LINE, SZWECJA
KAPENA SA	SŁUPSK	CACCIAMALI SPA, WŁOCHY
PROLOGIS PARK GDAŃSK	GDAŃSK	PROLOGIS INC. USA
SÜD-CHEMIE POLSKA	GDAŃSK	SÜD-CHEMIE AG, NIEMCY
NORD CAPE MINERALS POLSKA	GDAŃSK	NORD CAPE MINERALS, NORWEGIA
GASPOL SA	GDAŃSK	SHVGas, HOLANDIA
SEA INVEST POLSKA	GDAŃSK	SEA INVEST, BELGIA
VEOLIA TRANSPORT POMORZE SP. Z O.O.	GDYNIA	VEOLIA ENVIRONNEMENT, FRANCJA

Źródło: Memorandum Metropolii Gdańskiej, Gdańska Akademia Bankowa przy Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2007 oraz informacje własne.

Metropolia jest też atrakcyjna dla operatorów czołowych europejskich sieci handlowych. Tylko w centrum metropolii działa ponad 40 wielkopowierzchniowych centrów handlowych i hipermarketów, należących i zarządzanych przez takich operatorów i sieci jak: APSYS (Francja), AUCHAN / LEROY MARLIN (Grupa Auchan, Francja), ECE Projektmanagement (Niemcy), E.Leclerc (Francja), Carrefour (Francja), Castorama (Wielka Brytania), TESCO (Wielka Brytania), REAL/Praktiker/Media Markt (Grupa Metro, Niemcy), Obi (Niemcy), IKEA (Szwecja). Ofertę centrów handlowych uzupełniają sieci supermarketów takich operatorów jak: Jeronimo Martins (Portugalia, sieć Biedronka), Schwarz (sieci Lidl, Niemcy) Kaufland (Kaufland, Niemcy) i Dansk Supermarked (sieć Netto, Dania).

Metropolia gdańska jest magnesem przyciągającym inwestorów zagranicznych, którzy lokują tu zarówno siedziby, jak i oddziały swoich firm. Na koniec 2007 roku swoją działalność skupiło tu ponad 3 tys. spółek prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego.

Wykres 11. Spółki prawa handlowego działające na terenie metropolii gdańskiej w 2007 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.03.2008.

W STRONĘ INNOWACYJNEJ GOSPODARKI

Tak metropolia gdańska, jak i całe województwo, zajmuje jedno z czołowych, w skali kraju, miejsc pod względem lokalizacji przedsiębiorstw z branż sektora wysokich technologii, przede wszystkim zajmujących się produkcją:

- urządzeń elektronicznych i telekomunikacyjnych,
 - automatyki przemysłowej i mechanotroniki,
 - farmaceutyków i produktów pochodnych,
- a także świadczących usługi:
- teleinformatyczne,
 - budowy i obsługi systemów oraz baz danych,
 - finansowo-księgowo.

Dynamiczny rozwój sektora high-tech wynika z napływu inwestycji koncernów międzynarodowych, a także polskich firm transferujących własne know-how. Jest też efektem wysokiego poziomu uczelni, kształcących wyspospecjalistyczne, profesjonalne kadry.

Do takich firm należą m.in.: Intel Technology Poland, Flextronics International Poland, Young Digital Planet, DGT, Gemplus Polotne czy ZenSar Technologies.

Jednym z ważnych elementów rozwoju gospodarki opartej na wiedzy są centra doskonałości. Skupiają one ośrodki akademickie i naukowe zajmujące się badaniami na najwyższym światowym poziomie, rozwiązywaniem problemów technicznych i technologicznych zgłaszanych przez przemysł, a także prowadzące działalność szkoleniową i edukacyjną. W metropolii działa kilkanaście Centrów Doskonałości i Centrów Kompetencji.

Centra Doskonałości i Centra Kompetencji na terenie metropolii.

BALTDER	Centre of Excellence for Baltic Development, Education and Research – Uniwersytet Gdański,
BioMoBil	Centre of Excellence In Bio-Safety And Molecular Biomedicine – Uniwersytet Gdański,
RECOURSE	Research And Education Centre For Urban Socio-Economic Development – Uniwersytet Gdański,
COCISA	Center Of Competence in Internet Security Area – Uniwersytet Gdański,
CEEAM	Centre of Excellence In Environmental Analysis And Monitoring – Politechnika Gdańska,
CURE	Centre For Urban Construction And Rehabilitation: Technology Transfer, Research And Education – Politechnika Gdańska,
CEMET	Centre Of Medical Technologies – Politechnika Gdańska,
CLEANERPAS	Centre for Clean and Safe Technologies in Power Engineering – PAN Instytut Maszyn Przepływowych – Gdańsk,
CeSSS	Centre For Shelves Seas Science – PAN Instytut Oceanologii – Sopot,
CEM	Centre for Environmental Engineering and Mechanics – PAN Instytut Budownictwa Wodnego – Gdańsk,
CREM	Centre of Research and Education in Medicinal Chemistry/Biotechnology – Politechnika Gdańska – Gdańsk

CEMTAR	Competence Centre for Marine Technology Applied Research – Centrum Techniki Okrętowej – Gdańsk,
POLMARF	Polish Marine Fisheries Science Centre – Morski Instytut Rybacki – Gdynia.

Źródło: Memorandum Metropolii Gdańskiej, Gdańska Akademia Bankowa przy Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2007.

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna (PSSE) składa się z siedemnastu terenów inwestycyjnych znajdujących się w trzech województwach: pomorskim (448,3 ha), kujawsko-pomorskim (463,93 ha) oraz zachodniopomorskim (150 ha). Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o. jako spółka zarządzająca strefą ma siedzibą w Sopocie.

Przedsiębiorcom, prowadzącym działalność gospodarczą na terenie strefy na podstawie zezwolenia, przysługuje zwolnienie z podatku dochodowego z tytułu określonych wydatków inwestycyjnych oraz poziomu zatrudnienia.

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.
ul. Władysława IV 9, 81-703 Sopot
tel: (+48 58) 555 97 00, fax: (+48 58) 555 97 11, e-mail: marketing@strefa.gda.pl

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna obejmuje poza terenami inwestycyjnymi także nowoczesny park naukowo-technologiczny.
fot. Gdański Park Naukowo-Technologiczny

Narzędziem wsparcia firm i rozwoju sektora high-tech są w metropolii specjalna strefa ekonomiczna oraz dwa parki naukowo-technologiczne w Gdańsku i w Gdyni.

Tabela 13. Tereny Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w 2008 roku.

Teren	Lokalizacja	Powierzchnia całkowita
ŻARNOWIEC	Kartoszyń, gmina Krokowa, powiat pucki, gmina Gniewino, powiat wejherowski	105,33 ha
CZATKOWY	gmina miejska Tczew, powiat tczewski	63,70 ha
ROKITKI	gmina miejska Tczew i gmina wiejska Tczew, powiat tczewski	38,96 ha
KWIDZYN	gmina miejska Kwidzyn, powiat kwidzyński	65,79 ha
STAROGARD GDAŃSKI	gmina miejska Starogard Gdański, powiat starogardzki	59,64 ha
MALBORK	gmina miasta Malbork (tereny poprzemysłowe), powiat malborski, sąsiedztwo trasy krajowej nr 55, możliwość wykorzystania portu rzeczno-godnińskiego na Nogacie i bocznicy kolejowej	8,16 ha
CZŁUCHÓW (RYCHNOWY)	gmina wiejska Człuchów (5 km od Człuchowa), powiat człuchowski, sąsiedztwo drogi krajowej nr 22	15 ha
CHOJNICE	gmina wiejska Chojnice, powiat chojnicki, sąsiedztwo drogi krajowej nr 22	15,31 ha
SZTUM	miasto i gmina Sztum, powiat sztumski, sąsiedztwo drogi krajowej nr 55	12,47 ha
GDAŃSK KLUKOWO	miasto Gdańsk, w pobliżu Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy	12,44 ha
REGIONALNY PARK PSSE W GDAŃSKU KOKOSZKACH	miasto Gdańsk, w pobliżu Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy	46,12 ha
GDAŃSKI PARK NAUKOWO-TECHNOLOGICZNY	miasto Gdańsk, w pobliżu Politechniki Gdańskiej, Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku	2,60 ha
ŁYSOMICIE – CRYSTAL PARK	Ostaszewo, gmina Łysomice, powiat toruński	177,61 ha
BARCIN	gmina Barcin, powiat żniński	100,00 ha
ŚWIECIE	miasto Świecie	166 ha
REGIONALNY PARK PSSE W GRUDZIĄDZU	miasto Grudziądz, w pobliżu budowanej autostrady A-1	115,91 ha
STARGARD SZCZECIŃSKI	miasto Stargard Szczeciński	100,00 ha
REGIONALNY PARK PSSE W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM	miasto Stargard Szczeciński	50,00 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, 2008.

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni powstał w 2001 roku jako wspólna inicjatywa Pomorskiego Centrum Technologii i władz Miasta Gdyni. PPNT jest obecnie zarządzany przez jednostkę budżetową Miasta Gdyni – Gdyńskie Centrum Innowacji. W strukturach parku od 2004 roku działa Pomorski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości, który skupia młode firmy reprezentujące wysokie technologie. Obecnie w ramach PPN-T działa ok. 70 innowacyjnych firm. Zadaniem PPNT jest stworzenie dogodnych warunków do realizacji przedsięwzięć, opartych o wysoko zaawansowane technologie, w dziedzinach:

- biotechnologia i ochrona środowiska z laboratorium wdrożeniowym,
- moduł informatyczny,
- wzornictwo przemysłowe,
- przestrzeń konferencyjno-wystawiennicza.

APLA

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny
Al. Zwycięstwa 96/98, 81-451 Gdynia
tel.: (+48 58) 735 11 40/41, fax: (+48 58) 622 55 88
e-mail: ppnt@ppnt.gdynia.pl
www.ppnt.gdynia.pl

Gdański Park Naukowo-Technologiczny

Jest to wspólne przedsięwzięcie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej sp. z o.o., samorządu Województwa Pomorskiego, Miasta Gdańska oraz Politechniki Gdańskiej. Zapewnia najlepsze warunki dla lokalizacji laboratoriów badawczo-rozwojowych i firm zaawansowanych technologii, w takich branżach jak:

- technologie informacyjne i telekomunikacyjne,
- materiały funkcjonalne i nanotechnologie,
- ochrona środowiska,
- biotechnologia, chemia żywności i leków.

Teren Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego objęty został statusem specjalnej strefy ekonomicznej. W kompleksie biurowo-produkcyjnym, zlokalizowanym w bliskim sąsiedztwie Politechniki Gdańskiej i Akademii Medycznej, funkcjonuje dzisiaj kilkadziesiąt firm sektora high-tech, a także Gdański Klaster Budowlany oraz inkubator firm technologicznych. Docelowo, po realizacji kolejnego etapu rozbudowy zaplecza GPN-T, swoje siedziby mają tu także Bałtyckie Centrum Biotechnologii i Diagnostyki Innowacyjnej, utworzone przez trzy największe uczelnie regionu: Akademię Medyczną w Gdańsku, Politechnikę Gdańską i Uniwersytet Gdański, a także Bałtycki Klaster Energetyczny.

Gdański Park Naukowo-Technologiczny
ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk
tel.: (+48 58) 306 35 31
e-mail: office@gpnt.pl
www.strefa.gda.pl

*Metropolia stawia na biotechnologię.
fot. Jean Scheijen*

Zielone światło dla nieruchomości

MIESZKANIA I POWIERZCHNIE KOMERCYJNE

Metropolia gdańska to jedno z najatrakcyjniejszych do zamieszkania miejsc w Polsce. Bliskość morza, zróżnicowanie terenu, Trójmiejski Park Krajobrazowy niemalże w centrum metropolii, cisza i urok kaszubskich miast, wspaniałe zasoby architektury, pochodzące z wielu różnych okresów – sięgający korzeniami średniowiecza Gdańsk, modernistyczna Gdynia i secesyjny Sopot – wszystko to sprawia, że na terenie metropolii powstaje coraz więcej ambitnych inwestycji mieszkaniowych. Realizują je: inwestorzy prywatni, spółdzielnie, towarzystwa budownictwa społecznego oraz kilkudziesięciu deweloperów krajowych i zagranicznych.

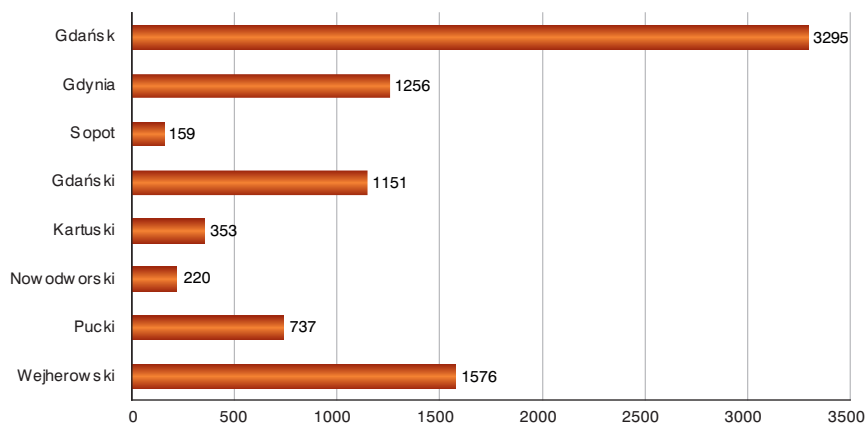
W 2007 roku na terenie metropolii oddano do użytku rekordową liczbę ponad 8,8 tys. nowych mieszkań. Równolegle kontynuowano kilkadziesiąt projektów inwestycyjnych, obejmujących budownictwo jednorodzinne (przede wszystkim na terenach podmiejskich i wiejskich), budynki wielorodzinne oraz obiekty apartamentowe.

W przygotowaniu i na etapie planowania znajduje się kilkadziesiąt kolejnych projektów, które zrealizują deweloperzy krajowi i zagraniczni.

Na obszarze metropolii gdańskiej jest wciąż wiele terenów (pozostających w rękach publicznych i prywatnych), które mogą być wykorzystane pod kolejne inwestycje mieszkaniowe, biurowe, handlowe, rekreacyjne itp.

Ważnym czynnikiem stymulującym rozwój gospodarki, zwłaszcza opartej na wiedzy, jest dostępność powierzchni biurowych, wyposażonych w nowoczesną infrastrukturę telekomunikacyjną. Dotyczy to przede wszystkim centralnej części metropolii – Gdańska, Gdyni i Sopotu. W centrum metropolii znajduje się ponad 30 obiektów z powierzchniami biurowymi klasy A i B, o łącznej powierzchni ponad 260 tys. m² i powierzchni użytkowej prawie 150 tys. m².

Wykres 12. Mieszkania oddane do użytku w 2007 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ostatnie dwa lata przyniosły znaczący wzrost inwestycji w nowoczesne powierzchnie biurowe. Na zaawansowanym etapie realizacji znajdują się dwa nowoczesne kompleksy biurowe w Gdańsku i w Gdyni, o łącznej powierzchni ponad 50 tys. m². Kilkanaście kolejnych projektów o takim charakterze, o szacunkowej powierzchni około 200 tys. m², jest w fazie przygotowań do realizacji.

Metropolia, jako ważny ośrodek przemysłowy i węzeł transportowy, przyciąga inwestorów zainteresowanych budową powierzchni komercyjnych, przede wszystkim magazynowo-składowych i produkcyjnych. Większość nowoczesnych obiektów powstaje w rejonie portów morskich oraz w sąsiedztwie głównych arterii tranzytowych, a zwłaszcza wzdłuż drogi ekspresowej S6. Swoją obecność w metropolii gdańskiej zaznaczyli już jedni z największych operatorów logistycznych na świecie ProLogis oraz Panattoni.

See Towers w Gdyni to jeden z najwyższych apartamentowców w Polsce i na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego.
fot. UMG / Przemysław Rot

Raj dla turystów

WITAMY W METROPOLII

Turystyka jest jedną z najważniejszych i najlepiej rozwijających się branż metropolii i regionu pomorskiego. Do przyjazdu turystów zachęcają niepowtarzalne walory przyrodnicze oraz wielokulturowe dziedzictwo regionu, będące spuścizną mieszkających tu pokoleń rdzennej i napływowej ludności. Atrakcyjność turystyczna przekłada się na dynamiczny rozwój infrastruktury turystycznej. Metropolia gdańska szczyli się wyjątkową ofertą dla turystów, ale i też dla mieszkańców metropolii.

Liczba turystów odwiedzających metropolię zwłaszcza w sezonie letnim to pochodna nie tylko warunków pogodowych oraz walorów przyrodniczych i historycznych. To także wpływ wielu innych czynników, jak: dostępność bazy noclegowej, atrakcyjność oferty rekreacyjnej i kulturalnej, dostępność usług medycznych i spa na europejskim poziomie oraz oferta handlowa. Dla Szwedów i mieszkańców Obwodu Kaliningradzkiego metropolia gdańska to np. popularne miejsce wyjazdów zakupowych, podczas gdy wielu Norwegów, Niemców i Brytyjczyków korzysta nie tylko z oferty turystycznej i licznych rozrywek, ale także np. z oferty klinik okulistycznych i stomatologicznych oraz specjalistów chirurgii plastycznej.

Tabela 14. Turyści korzystający z bazy noclegowej na obszarze metropolii w 2007 roku (podział wg powiatów).

Powiat	Liczba korzystających z noclegów		Liczba udzielonych noclegów	
	Ogółem	cudzoziemcy	Ogółem	cudzoziemcom
Gdańsk	394 650	146 516	1 025 903	379 065
Gdynia	110 407	30 598	252 066	72 870
Sopot	159 652	37 345	602 463	94 200
powiat gdański	50 085	4344	103 230	8701
powiat kartuski	38 424	2140	113 895	5316
powiat nowodworski	84 150	2495	513 799	9570
powiat pucki	203 960	6118	1 065 415	21 817
powiat wejherowski	63 425	11 253	126 135	21 628
RAZEM	1 104 753	240 809	3 802 906	613 167

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytutu Turystyki.

Znaczący ruch turystyczny generują w metropolii także porty morskie. Do Gdyni i Gdańska zawija co roku ponad 100 statków wycieczkowych, z których pokładów na wizyty w metropolii i regionie wybiera się około 100 tys. turystów.

Liczną grupę turystów zagranicznych stanowią pasażerowie promów pasażersko-samochodowych, kursujących między metropolią a portami szwedzkimi, którzy docierają tu na jednodniowe zakupy, bądź goszczą w metropolii tranzytem.

Uwzględniając średnie wydatki turystów zagranicznych na jeden dzień pobytu w Polsce, oszacowane przez Instytut Turystyki w Warszawie na poziomie 92 USD, można przyjąć, że tylko nocujący tu turyści pozostawili w metropolii ponad 56,4 mln USD. Co najmniej porównywalną kwotę pozostawili turyści „jednodniowi”.

Tabela 15. Baza noclegowa na obszarze metropolii w 2007 roku.

Powiat	Liczba obiektów	Liczba obiektów całorocznych	Liczba miejsc noclegowych	Liczba miejsc noclegowych całorocznych
Powiat m. Gdańsk	84	60	10 242	5885
Powiat m. Gdynia	24	20	2493	1790
Powiat m. Sopot	33	29	3866	2872
Powiat gdański	16	11	1216	689
Powiat kartuski	35	15	2340	915
Powiat nowodworski	81	14	9714	1223
Powiat pucki	169	57	16 995	5989
Powiat wejherowski	20	15	1380	1139
RAZEM	462	221	48 246	20 502

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytutu Turystyki.

Dziesiątki tysięcy turystów trafiają do metropolii na pokładach wycieczkowców, zawijających do Gdańska i Gdyni. fot. ZMP Gdańsk

ROZWÓJ BAZY HOTELOWEJ

Znaczenie metropolii jako ważnego ośrodka turystycznego i gospodarczego przekłada się na rozwój bazy hotelowej. W 2007 roku turyści mieli do dyspozycji 72 obiekty o zróżnicowanym standardzie. Hotele oferowały gościom ponad 4,4 tys. pokoi oraz ponad 8,8 tys. miejsc noclegowych. Przeważająca liczba miejsc hotelowych dostępna była w obiektach o standardzie 3* i 2*.

Tabela 16. Baza hotelowa metropolii w 2007.

Województwo / Powiat	Liczba obiektów	Liczba pokoi w hotelach	Liczba miejsc noclegowych
Gdańsk	17	1334	2542
Gdynia	10	651	1200
Sopot	13	796	1668
Gdański	5	183	360
Nowodworski	3	97	196
Pucki	15	891	1969
Wejherowski	9	455	915
RAZEM	72	4407	8850

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Instytutu Turystyki.

Sieć Hilton wybrała Gdańsk na lokalizację jednego ze swoich prestiżowych hoteli.
rys. Jan Wójcikiewicz Hotele / Stefan Kuryłowicz

W metropolii co roku przybywa nowych hoteli. Na zdjęciu otwarty w 2008 roku Hotel Sheraton w Sopocie.
fot. archiwum UM Sopot

Ze względu na stale rosnącą liczbę gości hotelowych oraz zbliżający się termin Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, rośnie zainteresowanie inwestorów krajowych i zagranicznych budową nowych obiektów klasy wyższej, z funkcjami konferencyjnymi i spa oraz hoteli klasy turystycznej.

W 2008 roku otwarto m.in. hotel Sheraton w Sopocie (5*) oraz Hotel Gdańsk w Gdańsku (4*). W trakcie budowy znajdują się m.in. trzy hotele w Gdańsku: Radisson SAS, Hilton, Qubus. Na wstępnym etapie budowy znajdują się projekty hoteli sieci IBB Hotels oraz obiektów klasy turystycznej Ibis i Etap. W fazie planowania inwestycji znajduje się kilka kolejnych obiektów hotelowych. Nowe możliwości inwestowania stwarzają także atrakcyjnie położone tereny inwestycyjne, oferowane przez samorządy oraz projektowane przez firmy deweloperskie wielkopowierzchniowe centra wielofunkcyjne, takie jak np. projekt zagospodarowania dawnych terenów stoczniowych w Gdańsku, czy terenów oddzielających port i miasto w Gdyni oraz okolic dworca kolejowego w Sopocie. Oczekuje się, że do roku 2012 liczba miejsc w hotelach w metropolii przekroczy 20 tys. łóżek.

METROPOLIA SPORTÓW I REKREACJI

Metropolia Zatoki Gdańskiej to miejsce wyjątkowe dla osób uprawiających sport i miłośników aktywnego wypoczynku. Istniejąca tu infrastruktura sportowa i rekreacyjna pozwala na uprawianie niemal wszystkich dyscyplin sportów indywidualnych i zespołowych.

Dla gier zespołowych rozbudowywana jest ciągle infrastruktura sportowa. Na granicy Gdańska i Sopotu powstaje Hala Widowiskowo-Sportowa dla 15 tys. widzów, natomiast w Gdyni oddano już do użytku w 2008 roku Halę Sportową dla 4,5 tys. widzów. Gdańsk, który będzie gościł finały Mistrzostwa Europy EURO 2012 w piłce nożnej, buduje stadion piłkarski dla 44 tys. widzów. W ostatnich latach, gruntownej modernizacji poddano dwa klubowe stadiony piłkarskie w Gdańsku i Gdyni oraz zbudowano i zmodernizowano kilka hal sportowych, służących treningom, rozgrywkom oraz wynajmowanych na potrzeby sportowo-rekreacyjne mieszkańców. Podobne działania podejmuje się na terenie całej metropolii, gdzie istniejące obiekty sportowe poddaje się gruntownej modernizacji lub buduje zupełnie nowe zaplecze sportowo-rekreacyjne, przeznaczone dla mieszkańców oraz turystów.

Na terenie metropolii funkcjonuje kilkadziesiąt obiektów sportowych umożliwiających uprawianie takich dyscyplin sportowych, jak squash czy tenis ziemny. Najbardziej znane są korty Sopotkiego Klubu Tenisowego, na których rozgrywane są międzynarodowe zawody ATP. Wiele kortów z nawierzchnią gruntową dostępnych jest także w sezonie zimowym.

*Powstająca w centrum metropolii hala widowiskowo-sportowa pozwoli organizować imprezy masowe nawet dla 15 tys. uczestników.
rys. archiwum UMG*

Metropolia znana jest także z wieloletnich tradycji w jeździe konnej. Dzięki środkom z Unii Europejskiej zmodernizowany zostanie, położony w samym sercu metropolii, sopocki hipodrom, słynący przed laty m.in. z organizacji wyścigów konnych oraz zawodów jeździeckich.

W granicach metropolii intensywnie rozbudowuje się infrastrukturę umożliwiającą uprawianie wszystkich odmian sportów wodnych. Wzdłuż plaż ulokowały się kluby wind i kitesurfingowe. Najbardziej znane są Sopotcki Klub Żeglarski oraz Narodowe Centrum Żeglarstwa. Trenujący tu zawodnicy wielokrotnie zdobywali laury w Mistrzostwach Europy i Świata w żeglarstwie i windsurfingu.

W wielu miejscach bezpośrednio na plażach lub stanicach wodnych możliwe jest wypożyczenie w sezonie letnim lekkiego sprzętu pływającego: kajaków, rowerów wodnych, łodzi wiosłowych, motorowych i żaglowych. Kluby żeglarskie i nowo powstające mariny oferują możliwość cumowania i czarterowania pełnomorskich jachtów żaglowych i motorowych. Rozbudowa sieci portów i przystani żeglarskich wzdłuż brzegów Zatoki Gdańskiej, Deltę Wisły i Zalewu Wiślanego w ramach rewitalizacji śródlądowych szlaków wodnych to jeden z priorytetów władz samorządowych, służących podniesieniu atrakcyjności turystycznej metropolii i regionu. W efekcie w ostatnich latach stworzono doskonałe warunki do cumowania, przechowywania i remontu jachtów w portach i marinach jachtowych Gdyni i Gdańska. Do ekskluzywnego grona światowych portów jachtowych zamierza także dołączyć Sopot. Tu planuje się budowę mariny sąsiadującej bezpośrednio z najdłuższym drewnianym mołem na świecie.

Metropolia ma do zaoferowania kilkanaście basenów pływackich. W Sopocie mieści się także kompleks basenów (aquapark), a w planach jest budowa kolejnych obiektów tego typu, m.in. w Gdańsku i Redzie. W bezpośrednim sąsiedztwie metropolii dostępne są trzy pola golfowe: Sierra Golf Club w Piętkowicach koło Wejherowa, Postołowo Golf Club w Postołowie oraz Tokary Golf Club w Tokarach.

Stale rozwijana infrastruktura sportowa jest też areną zmagających profesjonalnych drużyn. Organizowane na stadionach i w halach sportowych rozgrywki ligowe przyciągają co roku dziesiątki tysięcy kibiców. Metropolia może się pochwalić dwiema drużynami grającymi w ekstraklasie piłkarskiej: Lechią Gdańsk i Arką Gdynia. Wysoko w tabelach rozgrywek koszykarskich mężczyzn plasuje się drużyna Assecco Prokom Sopot, a w lidze kobiecej drużyna Lotosu PKO BP Gdynia. Miłośników siatkówki przyciągają mecze I i II-ligowych drużyn: męskich – Trefl Gdańsk i GTS Gdańsk oraz kobiecych – Energa Gedania II Gdańsk i EC Wybrzeże TPS Rumia. Nie brakuje też drużyn i rozgrywek piłki ręcznej. W ekstraklasie kobiet znajdują się dwie drużyny kobiece: KS Łączpol Gdynia i Dablex AZS AWFIS Gdańsk oraz drużyna męska – KS AZS-AWFIS Gdańsk. Metropolia jest potęgą w grze w rugby. Szczytowe miejsca w tabelach ogólnopolskich w tej dyscyplinie sportu zajmują drużyny: Lechii Gdańsk, Arki Gdynia i Ogniwa Sopot. Na wysokim poziomie stoją także żużel, reprezentowany przez drużynę klubową GKŻ Wybrzeże oraz hokej – pierwszoligowa drużyna GKS Stocznowiec Gdańsk.

Fani kibicujący klubom walczącym o najwyższe trofea nie mogą zatem narzekać na brak emocjonujących widowisk sportowych. Ligowe drużyny sportowe i ich zawodnicy są sponsorowane przez duże firmy regionalne, które w ten sposób realizują ideę społecznej odpowiedzialności w biznesie.

Tabela 17. Wybrane imprezy sportowe na terenie metropolii.

Gdańsk	<ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej Juniorów i Młodzików • MTB Bike Tour Gdańsk 2008 • Rodzinny Bieg Gdańszczan • Gdański Zjazd Rolkarzy • Wielki Przejazd Rowerowy • Regaty wioślarskie „Memoriał im. Stanisława Przybyłowskiego” • Turniej „Bursztynowy Floret” • Regaty Heweliusza • Gdański Festiwal Kajakowy • Bieg Św. Dominika • Otwarte Mistrzostwa Polski Skuterów Wodnych • Międzynarodowe Zawody Żużlowe o Puchar Gdańska • Maraton Solidarności • Regaty o Puchar Obrońców Westerplatte • Międzynarodowe Zawody w Chodzie Sportowym o Puchar Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku • Smocze Łodzie- Długodystansowe Mistrzostwa Polski • Turniej o Puchar Miast Hanzeatyckich w zapasach • Międzynarodowy Memoriał im. W. Malaka • Międzynarodowe Zawody w Łyżwiarstwie Figurowym Baltic Cup
Gdynia	<ul style="list-style-type: none"> • Nadbałtycki Międzynarodowy Turniej Judo • Igrzyska Miast Blizniaczych • Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego Gdynia Cafe Cup • Mistrzostwa Gdyni w tenisie stołowym • Gdyniński Turniej Unihokeja Osób Niepełnosprawnych „INTERPLASTIC CUP Gdynia” • Ogólnopolski Złot Samochodów Tuningowych • Gdyniński Festiwal Zespołów Cheerleaderskich • Bieg Chartów • Ogólnopolski Turniej Miłośników Tańca Towarzyskiego BIG CITY JIVE • Mistrzostwa Gdyni w Ratownictwie Wodnym • Regaty „Samotników” o Memoriał im. Leonida Teligi
Sopot	<ul style="list-style-type: none"> • Memoriał im. Janusza Sidły • Międzynarodowe Zawody w Skokach przez Przeszkody CSI • Tyczka na Molo • Bursztynowa Miła • Żeglarski Puchar Świata w Match Racing’u • Międzynarodowe Górskie Samochodowe Mistrzostwa Polski • Wyścigi pływackie dookoła Mola • Biegi po plaży o Grand Prix Sopotu • Sopot Catamaran Cup
Powiat Gdański	<ul style="list-style-type: none"> • Zawody Jeździeckie w Przywidzu • Hynek Cup (Bielkówko – Kolbudy – Przywidz – Nowa Karczma – Szymbark – Szatary)

Powiat Kartuski	<ul style="list-style-type: none"> • Ogólnopolskie Żukowskie Biegi Przelajowe w Żukowie • Otwarty Szachowy Turniej Kopernikowski w Kartuzach • Mistrzostwa Kaszub w powożeniu na szlupie „Kaszubsko Szlupa” w ostrzycach • Wiśta Wio, czyli na Kaszubską Nutę – Turniej Woźniców i Hodowców Koni Zimnokrwistych na Kaszubach w Ostrzycach • Rajd Konny Szlakiem im. Daniela Chodowieckiego, Sierakowice • Sportowy Turniej Miast i Gmin w Kartuzach • Pomorski Festiwal Sportu, Żukowo • Międzynarodowy Festiwal Szachowy o Puchar Stolema, Kartuzy • Ogólnopolski Rodzinny Turniej Piłki Nożnej, Żukowo • Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Juniorów, Żukowo • Ogólnopolski Złot Samochodów Terenowych „Kaszuby Nocą”, Ostrzyce • Maratony Kajakowe, Jeziora kółka raduńskiego
Powiat Nowodworski	<ul style="list-style-type: none"> • Jesienny Bieg Gburów, nowy Dwór Gdański • Grand Prix Polonia w Biegu na Orientację, Sztutowo/Stegna • Ogólnopolski Szachowy Memoriał ofiar „Stutthofu”, Sztutowo • Ogólnopolski Turniej Podnoszenia Ciężarów o „Bursztynową Sztangę”, Nowy Dwór Gdański • Memoriał Szachowy im M. Sucharskiego, Sztutowo • Ogólnopolski Turniej Szachowy Pamięci Bohaterów Westerplatte w Stegnie • Olimpiada Sportowa „Płomień” w Krynicy Morskiej
Powiat Pucki	<ul style="list-style-type: none"> • Zaduszki sportowe w Pucku • Mistrzostwa Polski Juniorów, Mastersów i Młodzików w windsurfingu, Władysławowo • Football Baltic Cup, Władysławowo • Mistrzostwa Kuźnicy w Budowaniu Budowli z Piasku, Kuźnice
Powiat Wejherowski	<ul style="list-style-type: none"> • Ekstremalny Rajd na Orientację „Harpagan”, Wejherowo • Ogólnopolski Bieg Strażaków w ramach Międzynarodowych Biegów im. Jakuba Wejhera w Wejherowie • Ogólnopolski Turniej Klasyfikacyjny Tenisa Ziemnego, Reda • XIX Regaty zakończenia sezonu o Puchar Przechodni Wójta Gminy Wejherowa, Otwarte Mistrzostwa Polski w klasie F5-E

Najnowocześniejszym obiektem sportowym w metropolii jest obecnie hala sportowa w Gdyni.
 fot. www.artdesign.net.pl

ZDROWIE I URODA

Metropolia Zatoki Gdańskiej ma bardzo dobrze rozwiniętą publiczną i niepubliczną ochronę zdrowia. Na obszarze metropolii usługi medyczne świadczy ponad 250 różnych zakładów opieki zdrowotnej oraz niemal 500 aptek.

System opieki zdrowotnej bazuje na sieci prywatnych placówek opieki zdrowotnej, świadczących podstawowe usługi zdrowotne oraz sieci jednostek świadczących zaawansowane usługi medyczne (szpitale), należących w przeważającej mierze do samorządów.

Najważniejsze jednostki służby zdrowia na terenie metropolii to:

- Szpital Specjalistyczny Św. Wojciecha w Gdańsku-Zaspie,
- Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku,
- Specjalistyczny ZOZ nad Matką i Dzieckiem w Gdańsku,
- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. prof. T. Bilikiewicza w Gdańsku,
- Pomorskie Centrum Traumatologii Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika w Gdańsku,
- Wojewódzki Zespół Reumatologiczny im. J. Titz-Kosko w Sopocie,
- Szpital Morski im. PCK w Gdyni,
- Szpital Miejski im. J. Brudzińskiego w Gdyni,
- Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy w Wejherowie,
- Wojewódzkie Centrum Onkologii w Gdańsku.

Na terenie metropolii funkcjonują jednocześnie wysokospecjalistyczne jednostki ochrony zdrowia, jak Akademickie Centrum Kliniczne w Gdańsku oraz Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej. W sieci szpitali metropolii znajduje się także Szpital Reumatologiczny. Gdańsk był miastem, w którym powstał pierwszy w Polsce prywatny szpital, należący do giełdowej spółki SWISSMED.

Pierwszy w Polsce prywatny szpital zbudowała właśnie w metropolii gdańskiej giełdowa spółka SWISSMED.
fot. UMG / Przemysław Rot

Tabela 18. Liczba ludności na jedno łóżko szpitalne w metropolii gdańskiej w 2007 roku.

Powiaty	Liczba ludności na jedno łóżko szpitalne
Gdański	-
Kartuski	297
Nowodworski	234
Pucki	553
Wejherowski	367
Gdańsk	166
Gdynia	271
Sopot	164

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Metropolia, a zwłaszcza miasto Sopot, znana jest także z unikalnych walorów zdrowotnych. Usługi SPA oferuje wiele specjalistycznych gabinetów. Do najbardziej znanych należą centra SPA w hotelach Nadmorskim (Gdynia), Haffner (Sopot), Sheraton (Sopot),

Metropolia już wkrótce wzbogaci się o nowoczesne Akademickie Centrum Medycyny Inwazyjnej.
rys. Akademia Medyczna w Gdańsku

EURO 2012

Metropolia gdańska będzie w 2012 roku gościć drużyny piłkarskie biorące udział w Mistrzostwach Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Mecze rozegrane zostaną w Gdańsku na budowanym w dzielnicy Letnica, nowoczesnym stadionie piłkarskim, który pomieści 44 tys. widzów. O ile budowa stadionu spoczywa na barkach władz Gdańska, o tyle organizacja tak wielkiej imprezy sportowej wymaga zaangażowania wszystkich samorządów metropolii, zwłaszcza w kontekście organizacji: transportu, noclegów, gastronomii oraz bezpieczeństwa publicznego. Oznacza to konieczność intensywnej rozbudowy istniejącej infrastruktury, która po mistrzostwach EURO 2012 będzie służyć mieszkańcom oraz turystom odwiedzającym metropolię.

Poza budową stadionu piłkarskiego, kluczowe projekty związane z organizacją EURO 2012 to:

- rozbudowa portu lotniczego im. Lecha Wałęsy,
- budowa połączenia drogowego z lotniska w kierunku stadionu (ul. Słowackiego),
- budowa kolei metropolitalnej łączącej port lotniczy z Gdańskiem i Gdynią,
- budowa obwodnicy południowej oraz Trasy Sucharskiego i tunelu pod Martwa Wisłą,
- budowa centrum kongresowo-wystawienniczego w rejonie nowego stadionu piłkarskiego,
- budowa nowych obiektów noclegowych,
- modernizacja i rozbudowa zaplecza medycznego.

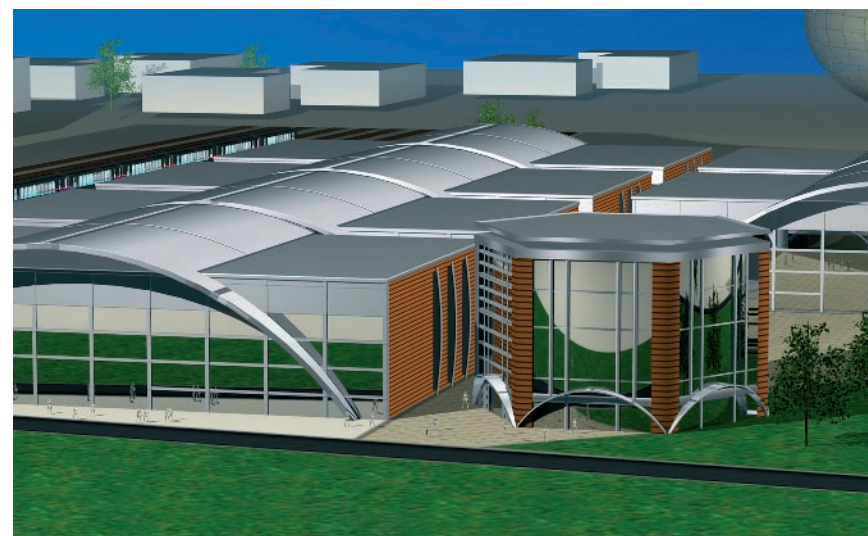
Większość z projektów inwestycyjnych towarzyszących budowie stadionu i organizacji EURO 2012 jest już rozpoczęta lub znajduje się w zaawansowanym stadium przygotowań do realizacji.

Wizja artystyczna stadionu piłkarskiego na Letnicy.
rys. UMG/Rhode-Kellermann-Warowsky.

Widok z trybun stadionu piłkarskiego na Letnicy.
rys. UMG/Rhode-Kellermann-Warowsky.

Obok stadionu powstanie Centrum Kongresowo Wystawiennicze.
rys. INW-EKO CONSULT.

W STRONĘ EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY

Metropolia Zatoki Gdańskiej oferuje mieszkańcom i turystom szeroki wachlarz kulturalnych wydarzeń i imprez cyklicznych. W dużej mierze to właśnie one decydują o wielkiej popularności nadmorskiej aglomeracji. W metropolii nie można się nudzić, a połączenie wielu stylów i nurtów życia ma odzwierciedlenie także w zróżnicowanej ofercie kulturalnej, obejmującej także wydarzenia światowego formatu.

Do głównych instytucji, ośrodków kultury oraz wydarzeń kulturalnych zaliczyć można:

Sceny teatralne:

- Teatr Wybrzeże w Gdańsku,
- Teatr Muzyczny im. Danuty Baduszkowej w Gdyni,
- Teatr Miejski im. Witolda Gombrowicza w Gdyni,
- Teatr Atelier im. Agnieszki Osieckiej w Sopocie,
- Scena Kameralna w Sopocie,
- Teatr Miniatura w Gdańsku,
- Sopotcka Scena Alternatywna Off de Bicz, Sopot.

W metropolii uczy się obcowania z kulturą od najmłodszych lat. Na zdjęciu adepci szkoły Suzuki.
fot. UMG / Przemysław Rot

Filharmonie i sceny muzyczne:

- Państwowa Filharmonia Bałtycka im Fryderyka Chopina, Gdańsk,
- Państwowa Opera Bałtycka, Gdańsk,
- Polska Filharmonia Kameralna, Sopot.

Muzea:

- Muzeum Narodowe w Gdańsku,
- Muzeum Historyczne Miasta Gdańska,
- Muzeum Bursztynu w Gdańsku,
- Muzeum Archeologiczne w Gdańsku,
- Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku i w Gdyni,
- Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni,
- Muzeum Miasta Gdyni,
- Muzeum Miasta Sopotu,
- Oceanarium w Gdyni,
- Miejski Ogród Zoologiczny w Gdańsku.

Galerie i centra kultury:

- Klub Żak w Gdańsku,
- Centrum Sztuki Współczesnej Łażnia w Gdańsku,
- Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie,
- Instytut Sztuki „Wyspa”,
- Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku,
- Galeria Sztuki Współczesnej Triada w Sopocie,
- Dworek Sierakowskich w Sopocie.

Na obszarze metropolii funkcjonują także cztery kompleksy kinowe (multipleksy) oraz kilka mniejszych kinowych sal projekcyjnych.

Bogata oferta kulturalna sprawia, że mieszkańcy i turyści bez względu na porę roku znajdą dla siebie interesujące wydarzenie.

Samorządy, doceniając rolę kultury w życiu mieszkańców i turystów, podejmują wiele działań służących modernizacji i rozbudowie istniejącej infrastruktury. Do najważniejszych przedsięwzięć w tej dziedzinie, zrealizowanych i planowanych należą:

- Centrum HEWELIANUM – adaptacja historycznego kompleksu militarnego na centrum edukacyjno-rekreacyjne w Gdańsku,
- szlak bursztynowy – rekonstrukcja rzymskiej faktorii handlowej w Pruszczu Gdańskim;
- rozbudowa Muzeum Narodowego w Gdańsku,
- modernizacja Opery Leśnej w Sopocie,
- budowa wczesnośredniowiecznego grodziska w Sopocie,
- budowa Muzeum Miasta Gdyni oraz Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni,
- budowa Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku,
- budowa „Europejskiego Centrum Solidarności” w Gdańsku,
- budowa Teatru Szekspirowskiego w Gdańsku.

Obok rodzinnych imprez rekreacyjnych metropolia ma do zaoferowania imprezy z udziałem gwiazd muzyki światowego formatu.
 fot. UM Sopot

Tabela 19. Wybrane imprezy kulturalne i rekreacyjne organizowane na obszarze metropolii.

Gdańsk	Koncert i odpust Świętojański Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej Gdańsk DocFilm Festival Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Oliwie Przegląd Filmów Afrykańskich AfryKamera Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych "FETA" Dźwięki Północy – Festiwal Muzyki Inspirowanej Folklorem Jarmark św. Dominika Gdańsk Press Photo Bałtycki festiwal Komiksu Fląder Pop Festival Festiwal Gwiazd Yach Film Festival Festiwal im. Johanna Gottlieba Goldberga Festiwal Szekspirowski Gdański Festiwal Carillonowy Gdański Festiwal Dobrego Humoru Wszystko o Wolności- All About Freedom Ogólnopolski Festiwal Sztuk Aktorskich WINDOWISKO
Gdynia	JaZzGdyni Ladies Jazz Festival Gdynia Blues Festival Festiwal Polskich Filmów Fabularnych Scena letnia Teatru Miejskiego na plaży w Orłowie Koncerty muzyczne na scenie plenerowej przy Bulwarze Nadmorskim Igrzyska Miast Bliźniaczych Heineken Open'er Music Festival GLOBALTICA World Culture Festival Transvisualia Pomorskie Warsztaty Filmowe

Sopot	Międzynarodowy Sopot Festival Festiwal Teatru Polskiego Radia I Teatru Telewizji "Dwa Teatry" Sopot Hit Festival Noc Świętojańska na Molo Międzynarodowy Plener Filmowy dla Młodych Twórców Sopot Molo Festival Top Trendy Festival Sopot Jazz
Powiat Wejherowski	Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej i. Ks. Ormińskiego Przegląd Małych Form Teatralnych im. A Luterka Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu i Wejherowie Jarmark Kaszubski Złot garbusów Pomorski Festiwal Pieśni Wielkopostnej Konkurs „Haft Kaszubski”
Powiat Gdański	Festyn plażowy w Przywidzu (7 Stron Powiatu) Dni Pruszcza Gdańskiego Festiwal Pianistyczny Fermata Trąbka w Trąbkach Święto Pszczół w Pszczółkach Kozłaki Bielkowskie Festiwal muzyki współczesnej w Pruszczu Gdańskim
Powiat Pucki	Inscenizacja walk w obronie Kępy Oksywiejskiej Morska Pielgrzymka Rybaków Nadbałtyckie Mistrzostwa w Tabaczeniu Festiwal Twórczości Morskiej oraz Humoru i Satyry Buchta D-day Hell Mistrzostwa Ratowników WOPR Kaszubskie Małe Formy Literackie Festiwal Pieśni Kaszubskiej Pucki Salon Artystyczny Konfrontacje Gitarzystów Kaszubskie Spotkania Kolekcjonerów Bursztynowa Miss Polski
Powiat Kartuski	Noc świętojańska nad Jeziorakiem Europejskie spotkania z muzyką Ogólnopolski Złot Samochodów Terenowych „Kaszuby Nocą” Międzynarodowe Igrzyska Przyjaźni Kaszubski festiwal Pieśni Religijnej i Patriotycznej Międzynarodowe Mistrzostwa Kaszub w Paleniu Fajki „Kaszëbskô Pipa” Truskawkobranie Mistrzostwa Polski w Zażywaniu Tabaki Jazz w Lesie Blues w Leśniczówce Złot Starych Motocykli – Kaszubska Noc Pod Gwiazdami Sulęczyńskie Spotkania Akordeonowe
Powiat Nowodworski	Pożegnanie Lata Żuławski Rajd Rowerowy Międzynarodowy Festiwal Organowy Mistrzostwa Świata w Polawianiu Bursztynu Ogólnopolskie Imieniny Piotra i Pawła

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów informacyjnych samorządów.

ATRAKCJE METROPOLII GDAŃSKIEJ I REGIONU POMORSKIEGO

Trakt Królewski i zabytki Głównego Miasta w Gdańsku

Zaliczany do największych i najpiękniejszych zabytkowych zespołów architektonicznych w Polsce i Północnej Europie, musi być koniecznie odwiedzony przez każdego turystę. Trakt wiodący ulicą Długą i Długim Targiem, od Złotej po Zieloną Bramę, zachwyca fasadami patrycjuszowskich kamienic i reprezentacyjnymi budowlami, z których najokazalsze i najcenniejsze to Dwór Artusa i Ratusz Głównego Miasta. Trakt otaczają zabytkowe zabudowania Głównego Miasta z charakterystycznymi dla Gdańska zabytkami – Kościołem N.M.P – największą gotycką świątynią ceglana na świecie oraz Żurawiem – średnio-wiecznym dźwigiem portowym.

fot. www.artdesign.net.pl

Skwer Kościuszki w Gdyni

Miejsce, w którym Gdynia łączy się z morzem i pokazuje morskie dziedzictwo. To jedno z ulubionych miejsc spacerów i wycieczek turystów oraz mieszkańców Gdyni, a także popularne miejsce organizacji koncertów, festynów i innych imprez masowych. To również miejsce stałego postoju historycznych jednostek – niszczyciela ORP Błyskawica, żaglowca Dar Pomorza, a także miejsce częstych odwiedzin statków wycieczkowych, zespołów flot wojennych innych państw oraz żaglowców. Stąd wypływają tramwaje wodne i statki żeglugi przybrzeżnej. Wśród licznych atrakcji towarzyszących temu miejscu warto wspomnieć, popularne zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, Akwarium Gdyni, nowoczesną marinę żeglarską, a także bogate zaplecze gastronomiczne.

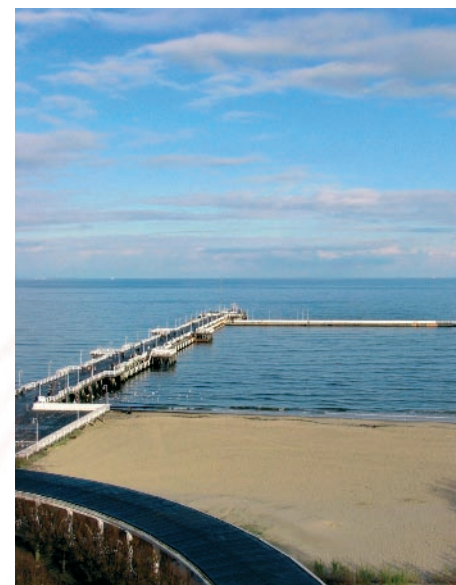

fot. www.artdesign.net.pl

Molo w Sopocie

Najdłuższe w Europie drewniane molo (511,5 m), przecinające sopocką plażę, to miejsce rekreacyjnych i zdrowotnych spacerów (stężenie jodu na częściach najdalej wysuniętych w morze jest dwukrotnie większe niż na lądzie), organizacji licznych festynów, a jednocześnie przystań turystycznej żeglugi pasażerskiej oraz taksówek wodnych. Jest to również doskonale miejsce do obserwacji rozgrywających się na wodach zatoki Mistrzostw Świata w Żeglarstwie, Pucharu Bałtyku w Windsurfingu czy Triathlonu Sopockiego.

Sopockie molo składa się z dwóch części: słynnego drewnianego pomostu spacerowego oraz Skweru Kuracyjnego na lądzie, na którym organizowane są koncerty i festyny. W najbliższym otoczeniu można podziwiać unikatową secesyjną architekturę kurortu.

fot. www.artdesign.net.pl

Gotycki kościół poklasztorny pw. Wniebowzięcia NMP. w Żukowie

Historia świątyni sięga drugiej połowy XIV wieku. Pierwsza pewna informacja o istniejącym już kościele klasztornym pochodzi z 1462 roku. Przez stulecia świątynia służyła zakonnikom i mieszkańcom Żukowa. Najcenniejszym obiektem jest XVI-wieczny ołtarz antwerpski, usytuowany po prawej stronie głównego ołtarza. XVII-wieczną metrykę ma ołtarz główny poświęcony Wniebowzięciu NMP. Równie interesujące są barokowe: ambona, balustrada chóru oraz liczne obrazy i zdobienia. Z kościołem sąsiaduje Muzeum Parafialne, w którym można zobaczyć kolekcję szat liturgicznych i sprzętów kościelnych z żukowskiego klasztoru oraz wystawę poświęconą Kaszubom i haftowi kaszubskiemu szkoły żukowskiej.

fot. UG w Żukowie

Budynki i urządzenia hydrotechniczne elektrowni w Rutkach z pocz. XX w.

Jedna z najstarszych, czynnych elektrowni wodnych na Pomorzu. Zbudowano ją w 1910 roku w Dolinie Raduni, poniżej przełomowego odcinka rzeki. Niewielka tama spiętrza wody rzeki do poziomu 4 metrów nad poziom dna, tworząc niewielkie jezioro o pojemności 4 mln m³ wody. Sztuczny kanał doprowadza z tego zbiornika wodę do elektrowni, gdzie spada ona na położone 12 metrów niżej dwie turbiny Francis'a, o łącznej mocy 560 kW. Do dziś zachowały się też dawne zabudowania dla pracowników elektrowni. Elektrownia sąsiaduje z kratownicowym mostem, zawieszonym na przęsłach o wysokości 30 metrów, który jest popularnym miejscem spotkań miłośników wspinaczki oraz skoków na bungee.

fot. UMG / Przemysław Rot

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Pruszczu Gdańskim

Zabytkowy obiekt z XIV w. z piękną, renesansową amboną i barokowym prospektem organowym. Kościół, położony na nieznanym wzniesieniu nad brzegiem kanału Raduni i otoczony starodrzewem, jest jednym z najstarszych zachowanych elementów osady miejskiej w Pruszczu Gdańskim.

fot. UG Pruszcz Gdański

Trójmiejski Park Krajobrazowy

Obszar leśny o powierzchni ponad 20 tys. ha stanowi wspaniałe miejsce dla spacerów, jazdy na rowerze i uprawiania narciarstwa klasycznego. Park położony jest na wielu wzgórzach morenowych i poprzecinany licznymi potokami. Tutaj bierze początek wiele szlaków turystycznych. Lasy parku są płucami metropolii gdańskiej.

fot. www.artdesign.net.pl

Półwysep Helski

To 35-kilometrowy półwysep będący piaszczystą wydumą. Wzdłuż półwyspu znajduje się wiele miast i osad rybackich o unikatowym charakterze. To znakomite miejsce do uprawiania sportów wodnych. Na półwyspie zachowało się wiele zabytków militarnych, szczególnie z okresu II Wojny Światowej. Dotrzeć tam można samochodem, pociągiem, rowerem, a także tramwajem wodnym, który w sezonie letnim łączy półwysep z miastami metropolii zatoki gdańskiej.

fot. www.artdesign.net.pl

Zatoka Pucka

Zwana „Małym morzem” jest znanym w Europie akwenem o znakomitych warunkach do uprawiania wielu sportów wodnych, takich jak windsurfing, kitesurfing, żeglarstwo. W zimie także można próbować swoich sił na lodzie. Porty i przystanie jachtowe znajdują się w Pucku, Chałupach, Kuźnicy, Jastarni i Juracie. To znakomity akwen dla wędkarzy (www.zatokapucka.pl).

fot. UMG / Błażej Kucharski

Słowiński Park Narodowy

Jeden z 23 parków narodowych w Polsce, o szczególnym charakterze. W 1977 roku został włączony przez UNESCO w sieć Światowych Rezerwatów Przyrody. Największą atrakcją parku są ruchome wydmy, które tworzą niepowtarzalny krajobraz pustyni. W okolicy znajduje się Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach.

fot. UMG / Przemysław Rot

Pojezierze Kaszubskie

Rozciąga się od wybrzeża Bałtyku na północy, aż po południowe granice regionu. Stanowi zaplecze wypoczynkowe mieszkańców metropolii. Wśród malowniczych wzgórz połyskują długie ciągi rynnowych jezior, podkreślając niespotykane walory krajobrazowe tej krainy. Wśród ciszy, w nieodkrytej jeszcze do końca krainie rozwija się turystyka żeglarska. Warto odwiedzić Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach Kiszewskich.

fot. www.artdesign.net.pl

Zamek krzyżacki w Malborku

Malbork to dawna stolica państwa Zakonu Krzyżackiego. Zamek jest największą gotycką warownią ceglana w Europie. Jest jednocześnie uważany za największy zespół zamkowy na świecie, wpisany w 1997 roku na Światową Listę Dziedzictwa Kulturowego UNESCO.

fot. Jacek Kita

Współpraca regionalna i międzynarodowa

METROPOLIA SKUTECZNA GLOBALNIE I LOKALNIE

Realizacja zadań związanych z polityką lokalną i regionalną wymaga wielu działań, wykraczających poza granice miast i gmin. Dotyczy to zwłaszcza realizacji projektów infrastrukturalnych, które swoim zasięgiem obejmują często kilka, kilkanaście miast i gmin. Przykładem takiej współpracy jest m.in. działalność Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej. Jego celem jest wdrożenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej, przede wszystkim wspólnego biletu metropolitalnego, który umożliwi jego posiadaczom korzystanie z kilku różnych środków transportu na terenie kilkunastu miast i gmin. Zadaniem związku jest także koordynacja różnych środków transportu (autobusy, tramwaje, trolejbusy, szybka kolej miejska), połączona z utworzeniem sieci nowoczesnych węzłów komunikacyjnych, ułatwiających podróżnym zmianę środka transportu, w tym przesiadkę z samochodów osobowych do środków komunikacji publicznej.

W ramach związków międzygminnych rozwiązuje się także na terenie metropolii problemy związane z ochroną środowiska, gospodarką wodną i utylizacją odpadów. Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki”, utworzony przez pięć miast (Gdynia, Sopot, Rumia, Reda, Wejherowo) i dwie gminy wiejskie (Kosakowo, Wejherowo), od lat z powodzeniem realizuje przejęte od samorządów zadania związane z zaopatrzeniem w wodę, odbiorem i oczyszczaniem ścieków, dostawami energii cieplnej, gospodarką odpadami, ochroną środowiska, a także działalnością edukacyjną z zakresu ekologii.

Zadania z zakresu gospodarki i oczyszczania ścieków komunalnych realizują także gminy wiejskie Stegna i Sztutowo, za pośrednictwem Związku Komunalnego „MIERZEJA”. Wiele gmin wiejskich z obszaru metropolii należy do regionalnego Pomorskiego Stowarzyszenia Gmin Wiejskich. Jego zadaniem jest wsparcie samorządów szukających sposobów, narzędzi i źródeł finansowania dla projektów związanych z ochroną środowiska, edukacją oraz ochroną przeciwpożarową. Stowarzyszenie angażuje się w realizację projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, służących doskonaleniu systemu edukacji oraz rozwiązywaniu problemów środowiska.

Przedmiotem wspólnych działań samorządów jest także problematyka zrównoważonego rozwoju gospodarki morskiej. Samorządy nadmorskie starają się wspólnie wpływać na różne kierunki rozwoju tego sektora gospodarki, w ramach stowarzyszenia Związek Miast i Gmin Morskich. Stowarzyszenie skupia 32 samorządy, w tym także kilkanaście miast i gmin metropolii. Dotychczas stowarzyszenie reprezentowało wspólne stanowisko samorządów w takich sprawach jak: rozwój turystyki morskiej, nowelizacja ustawy o portach morskich, kwestie ożywienia dróg śródlądowych czy poprawy dostępności portów od strony lądu.

Gminy metropolii zaangażowane są także w działalność stowarzyszenia „Pomorskie w Unii Europejskiej”. Jego zadaniem jest pomoc samorządom w ubieganiu się o środki unijne, dostępne w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

Podnoszenie poziomu wiedzy oraz przenoszenie dobrych praktyk i doświadczeń na nasz teren, to powód dużej aktywności samorządów metropolii na polu międzynarodowym. Przykładem może być Krynica Morska, która wspólnie z miastami Łeba, Neringa (Litwa), Borgholm (Szwecja), Morbylanga (Szwecja), Hohnstorf (Niemcy), Comines (Belgia) uczestniczy w programie partnerskim Town Twinning w UE.

Samorządy metropolii aktywnie uczestniczą w międzynarodowej współpracy miast i gmin partnerskich. Na zdjęciu pochód uczestników Zjazdu Hanzy w Lippstadt (Niemcy).
fot. UMG / Przemysław Rot

Tabela 20. Miasta i gminy partnerskie wybranych samorządów metropolii.

Gdańsk	Brema (Niemcy), Turku (Finlandia), Cleveland (USA), Barcelona (Hiszpania), Kalmar (Szwecja), Helsingor (Dania), Marsylia (Francja), Rouen (Francja), Kaliningrad (Rosja), Sefton (Wielka Brytania), Odessa (Ukraina), Astana (Kazachstan), Sankt Petersburg (Rosja), Rotterdam (Holandia), Wilno (Litwa), Nicea (Francja), Szanghaj (Chiny), Palermo (Włochy), Bytów (Polska)
Gdynia	Aalborg (Dania), Baranowicze (Białoruś), Brooklyn (USA), Haikou (Chiny), Kaliningrad (Rosja), Karlskrona (Szwecja), Kilonia (Niemcy), Kłajpeda (Litwa), Kotka (Finlandia), Kristiansand (Norwegia), Kunda (Estonia), Lipawa (Łotwa), Plymouth (Wielka Brytania), Seattle (USA), Związek Wybrzeża Opalowego (Francja)
Sopot	Aszkelon (Izrael), Frankenthal (Niemcy), Karlshamn (Szwecja), Naestved (Dania), Peterhof (Rosja), Ratzeburg (Niemcy), Southend on Sea (Wielka Brytania), Zakopane (Polska)
Rumia	Hultsfred (Szwecja), Święciany (Litwa), Dęblin (Polska)
Reda	Lubliniec (Polska), Waldbronn (Niemcy), Łowicz (Polska), Rejon Wileński (Litwa)
Wejherowo miasto	Europe Echanges – Międzynarodowy Komitet Miast i Gmin Bliźniaczych (Francja) Normandia, Tyresö (Szwecja), Święciany (Litwa), Postawy (Białoruś)
Wejherowo gmina	Europe Echanges – Międzynarodowy Komitet Miast i Gmin Bliźniaczych (Francja) Normandia, Gmina Pogiry (Litwa) Rejon Wileński, Gmina Limanowa (Polska)
Pruszcz Gdański miasto	Situle (Litwa), Nybro (Szwecja), Wivenhoe (Wielka Brytania)
Żukowo gmina miejsko-wiejska	Wendelstein (Niemcy), Saint-Junien (Francja)
Kolbudy	Uffenheim (Niemcy)
Kosakowo	Samorząd Rejonu Wileńskiego (Litwa), Krościenko Nad Dunajcem (Polska), Żerków (Polska)
Nowy Dwór Gdański	Hennef (Niemcy), Świętýj (Rosja), Sarny (Ukraina), Velka nad Velickou (Czechy)
Puck	Cieszyn (Polska), Gueret (Francja), Konz (Niemcy), Stein (Niemcy)
Jastarnia	Baabe (Niemcy), Elbe-Parey (Niemcy), Wałbrzych, Wisła (Polska)
Kartuzy	Caissargues (Francja), Duderstadt (Niemcy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych urzędów miast i www.wikipedia.pl.

Jedną z ważniejszych organizacji, działających na rzecz regionów nadmorskich, jest Unia Miast Bałtyckich (Union of the Baltic Cities). Należą do niej samorzady: Gdańska, Sopotu, Gdyni, Redy, Pruszcza Gdańskiego oraz Krynicy Morskiej.

Jedną z najważniejszych organizacji, w której czynny udział bierze miasto Gdańsk, jest Związek Miast Hanzeatyckich, sięgający swoimi korzeniami epoki średniowiecza. Organizacja ta koncentruje się na zacieśnianiu współpracy między miastami hanzeatyckimi z kilkunastu krajów Europy, przede wszystkim w zakresie wymiany kulturalnej, gospodarczej, młodzieżowej oraz turystyki.

Miasta i gminy metropolii wypracowały gęstą sieć współpracy z bliźniaczymi, zagranicznymi samorządami. Łącznie współpracują z ponad 100 samorządami z 3 kontynentów. Współpraca dotyczy głównie kontaktów kulturalnych, gospodarczych, a także wymiany młodzieży, sportu i promocji. Samorządowcy wymieniają się też doświadczeniami i wiedzą z zakresu zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego.

Ważnym składnikiem funkcjonowania metropolii są organizacje pozarządowe, które realizują wiele działań z zakresu polityki społeczno-gospodarczej. W wielu obszarach zastępują one lub uzupełniają działalność samorządów. Do takich obszarów należą:

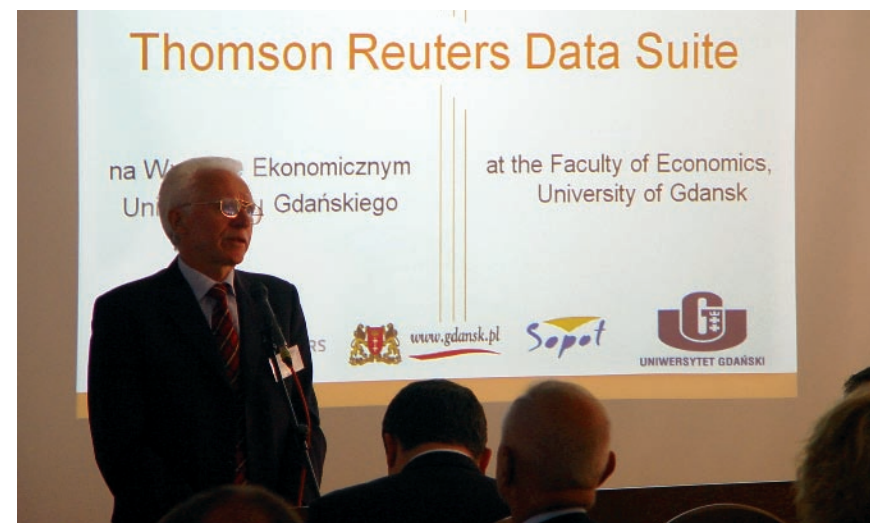
- pomoc społeczna,
- przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu,
- ochrona zdrowia,
- działalność naukowa i edukacyjna,
- działalność kulturalna i inicjatywy związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego,
- ochrona środowiska,
- rozwój zasobów ludzkich,
- inicjatywy związane z poprawą funkcjonowania lokalnej infrastruktury.

Organizacje pozarządowe funkcjonują dzięki wsparciu darczyńców (część z nich posiada status organizacji pożytku publicznego), grantom samorządów na realizację działań z zakresu administracji publicznej oraz dotacjom z programów operacyjnych Unii Europejskiej. W całym regionie pomorskim funkcjonuje kilka tysięcy organizacji pozarządowych. To najlepszy dowód na aktywność i odpowiedzialność obywatelską mieszkańców regionu.

Informacje na temat większości organizacji pozarządowych aktywnych na terenie metropolii oraz regionu znaleźć można w bazie danych organizacji pozarządowych:

<http://www.bazy.ngo.pl>.

Organizacją koordynującą i wspierającą inicjatywy obywatelskie jest Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych z siedzibą w Gdańsku (więcej informacji: <http://www.rci.org.pl>).

Partnerska współpraca samorządów, instytucji i firm przekłada się między innymi na wymierne efekty w dziedzinie nauki, kultury i rynku pracy.
fot. UMG | Przemysław Rot

INFORMATOR SAMORZĄDOWY

Tabela 21. Informator samorządowy.

Gdańsk	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Gdańsku ul. Nowe Ogrody 8/12 80-803 Gdańsk tel. (+48 58) 323 63 00 fax (+48 58) 302 01 34	Prezydent Paweł Adamowicz	www.gdansk.pl
Gdynia	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Gdyni Al. Marszałka Piłsudskiego 52/54 81-382 Gdynia tel. (+48 58) 668 80 00 fax (+48 58) 620 97 98	Prezydent Wojciech Szczurek	www.gdynia.pl
Sopot	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Sopocie ul. Kościuszki 25/27 81-704 Sopot tel. (+48 58) 521 37 50 fax (+48 58) 551 01 33	Prezydent Jacek Karnowski	www.sopot.pl
Rumia	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Rumi ul. Sobieskiego 7 84-230 Rumia tel. (+48 58) 679 65 00 fax (+48 58) 679 65 17	Burmistrz Elżbieta Rogala- Kończak	www.um.rumia.pl
Reda	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Redzie ul. Pucka 9 81-240 Reda tel. (+48 58) 678 80 23 fax (+48 58) 678 31 24	Burmistrz Krzysztof Krzemiński	www.reda.pl
Wejherowo	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Wejherowie pl. Jakuba Wejhera 8 84-200 Wejherowo tel. (+48 58) 677 70 00 fax (+48 58) 672 12 57	Prezydent Krzysztof Hildebrandt	www.wejherowo.pl
Pruszcz Gdański	Gmina Miejska	Urząd Miasta w Pruszczu Gdańskim ul. Grunwaldzka 20 83-000 Pruszcz Gdański tel. (+48 58) 775 99 21 fax (+48 58) 682 34 51	Burmistrz Janusz Wróbel	www.pruszcz-gdanski.pl
Pruszcz Gdański	Gmina Wiejska	Urząd Gminy Pruszcz Gdański Wojska Polskiego 30 83-000 Pruszcz Gdański tel. (+48 58) 692 94 21 fax (+48 58) 682 27 14	Wójt Magdalena Kotodziejczak	www.pruszczgdanski.pl
Wejherowo	Gmina Wiejska	Urząd Gminy w Wejherowie Os. Przyjaźni 6 84-200 Wejherowo tel. (+48 58) 677 97 01 fax (+48 58) 677 97 00	Wójt Jerzy Kepka	www.ug.wejher.pl
Żukowo	Gmina Miejsko- Wiejska	Urząd Gminy w Żukowie ul. Gdańska 52 83-330 Żukowo tel. (+48 58) 685 83 00 fax (+48 58) 685 83 18	Burmistrz Albin Bykowski	www.zukowo.pl
Kolbudy	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Kolbudach ul. Staromłyńska 1 83-050 Kolbudy tel. (+48 58) 691 05 21 fax (+48 58) 691 05 58	Wójt Leszek Grombala	www.kolbudy.gd.pl

Kosakowo	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Kosakowie ul. Zeromskiego 69 81-198 Kosakowo tel. (+48 58) 660 43 00 fax (+48 58) 660 43 01	Wójt Jerzy Włodzik	www.kosakowo.pl
Puck	Gmina miejska	Urząd Miasta w Pucku 84-100 Puck, ul. 1 Maja 13 tel. (+48 58) 673 05 00 fax (+48 58) 673 05 33	Burmistrz Marek Rintz	www.miasto.puck.pl
Puck	Gmina wiejska	Urząd Gminy Puck ul. 10 Lutego 29 84-100 Puck tel. (+48 58) 673 20 96 fax (+48 58) 673 27 37	Wójt Tadeusz Puszkarczuk	www.gmina.puck.pl
Krokowa	Gmina wiejska	Urząd Gminy Krokowa ul. Szkolna 2 84-110 Krokowa tel. (+48 58) 675 41 00 fax (+48 58) 675 41 01	Wójt Henryk Doering	www.krokowa.home.pl
Władysławowo	Gmina miejska	Urząd Miejski Władysławowo ul. Hallera 19 84-120 Władysławowo tel. (+48 58) 674 54 00, fax (+48 58) 674 07 63	Burmistrz Adam Drzeżdżon	www.wladyslawowo.pl
Jastarnia	Gmina miejska	Urząd Miasta Jastarni ul. Portowa 24 84-140 Jastarnia tel. (+48 58) 675 19 99 fax (+48 58) 675 21 76	Burmistrz Tyberiusz Narkowicz	www.jastarnia.pl
Hel	Gmina miejska	Urząd Miasta Helu Ul. Wiejska 50 84-150 Hel tel. (+48 58) 677 72 40 fax (+48 58) 677 72 77	Burmistrz Mirosław Wądołowski	www.hel.eu
Choczewo	Gmina wiejska	Urząd Gminy Choczewo ul. Pierwszych Osadników 17 84-210 Choczewo tel. (+48 58) 572 39 40 fax (+48 58) 676 30 12	Wójt Jacek Michałowski	www.choczewo.com.pl
Szemud	Gmina wiejska	Urząd Gminy Szemud ul. Kartuska 13, 84-217 Szemud tel. (+48 58) 676 11 85 fax (+48 58) 676 11 13	Wójt Zbigniew Engelbrecht	www.szemud.pl
Łęczycze	Gmina wiejska	Urząd Gminy Łęczycze ul. Długa 49 84-218 Łęczycze tel. (+48 58) 678 92 14 fax (+48 58) 678 91 25	Wójt Bożena Chmielewska	www.leczyce.pl
Linia	Gmina wiejska	Urząd Gminy Linia ul. Turystyczna 15 84-223 Linia tel. (+48 58) 676 85 82, fax (+48 58) 676 85 88	Wójt Łukasz Jabłoński	www.bip.ug-linia.pl
Luzino	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Luzinie ul. Ofiar Stutthofu 11 84-242 Luzino tel. (+48 58) 678 20 68 fax (+48 58) 678 23 25	Wójt Jarosław Wejer	www.luzino.pl

Gniewino	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Gniewinie ul. Pomorska 8 84-250 Gniewino tel. (+48 58) 676 76 77 fax (+48 58) 676 72 26	Wójt Zbigniew Walczak	www.gniewino.pl
Kartuzy	Gmina miejsko wiejska	Urząd Gminy Kartuzy ul. Hallera 1 83-300 Kartuzy tel. (+48 58) 681 05 02 fax (+48 58) 681 09 73	Burmistrz Mirosława Teresa Lehman	www.e-kartuzy.pl
Somonino	Gmina wiejska	Urząd Gminy Somonino ul. Ceynowy 21 83-314 Somonino tel. (+48 58) 684 11 21 fax (+48 58) 684 11 44	Wójt Mieczysław Flisikowski	www.somonino.pl
Sulęcyno	Gmina wiejska	Urząd Gminy Sulęcyno ul. Kaszubska 26 83-320 Sulęcyno tel. (+48 58) 684 40 01 fax (+48 58) 684 40 01	Wójt Jan Kulas	www.sulecyno.pl
Stężycza	Gmina wiejska	Urząd Gminy Stężycza ul. 9 Marca 7 83-322 Stężycza tel. (+48 58) 684 33 05 fax (+48 58) 684 33 44	Wójt Czesław Witkowski	www.gminastezycza.pl
Chmielno	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Chmielnie ul. Gryfa Pomorskiego 22 83-333 Chmielno tel. (+48 58) 684 22 16 fax (+48 58) 684 22 16	Wójt Zbigniew Roszkowski	www.chmielno.pl
Sierakowice	Gmina wiejska	Urząd Gminy Sierakowice ul. Lęborska 30 83-340 Sierakowice tel. (+48 58) 681 61 20 fax (+48 58) 681 66 01	Wójt Tadeusz Kobiela	www.sierakowice.pl
Przodkowo	Gmina wiejska	Urząd Gminy Przodkowo ul. Kartuska 21 83-304 Przodkowo tel. (+48 58) 685 14 25 fax (+48 58) 685 13 61	Wójt Andrzej Wyrzykowski	www.przodkowo.pl
Cedry Wielkie	Gmina wiejska	Urząd Gminy Cedry Wielkie ul. Krasickiego 16 83-020 Cedry Wielkie tel. (+48 58) 683 61 64 fax (+48 58) 683 61 66	Wójt Janusz Goliński	www.cedry-wielkie.pl
Suchy Dąb	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Suchym Dębnie ul. Gdańska 17 83-022 Suchy Dąb tel. (+48 58) 682 86 85 fax (+48 58) 682 8620	Wójt Sławomir Kaźmierski	www.suchy-dab.pl
Pszczółki	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Pszczółkach ul. Pomorska 18 83-032 Pszczółki tel. (+48 58) 683 91 28 fax (+48 58) 682 91 95	Wójt Hanna Brejwo	www.pszczolki.pl
Trąbki Wielkie	Gmina wiejska	Urząd Gminy Trąbki Wielkie ul. Gdańska 12 83-034 Trąbki Wielkie tel. (+48 58) 682 83 23 fax (+48 58) 682 83 19	Wójt Błażej Konkol	www.trabkiw.ug.gov.pl

Przywidz	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Przywidzu ul. Gdańska 7 83-047 Przywidz tel. (+48 58) 682 51 46 fax (+48 58) 682 52 25	Wójt Bożena Mielewczyk Zawada	www.przywidz.pl
Nowy Dwór Gdański	Gmina miejsko wiejska	Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim ul. Wejhera 3 82-100 Nowy Dwór Gdański tel. (+48 55) 247 24 01 fax (+48 55) 247 24 05	Burmistrz Tadeusz Studziński	www.miastonowydwor.pl
Stegna	Gmina wiejska	Urząd Gminy w Stegnie ul. Gdańska 34 82-103 Stegna. tel. (+48 55) 247 81 71 fax (+48 55) 247 83 95	Wójt Eugeniusz Wyrzykowski	www.stegna.ug.gov.pl
Sztutowo	Gmina wiejska	Urząd Gminy Sztutowo ul. Gdańska 55 82-110 Sztutowo tel. (+48 55) 247 81 51 fax (+48 55) 247 83 96	Wójt Stanisław Kochanowski	www.sztutowo.ug.gov.pl
Ostaszewo	Gmina wiejska	Urząd Gminy Ostaszewo Ostaszewo 74 82-112 Ostaszewo tel. (+48 55) 247 13 28 fax (+48 55) 24713 18	Wójt Kazimierz Stadnicki	www.ostaszewo.pl
Krynica Morska	Gmina miejska	Urząd Miasta Krynica Morska 82-120 Krynica Morska ul. Górników 15 tel. (+48 55) 247 65 27 fax (+48 55) 247 65 66	Burmistrz Adam Ostrowski	www.krynica morska.pl
Powiat gdański	Powiat	Starostwo Powiatowe w Pruszczu ul. Wojska Polskiego 16 83-000 Pruszcz Gdański tel. (+48 58) 683 53 90 fax (+48 58) 683 48 99	Starosta Cezary Biesznac- Krzywiec	www.powiat-gdanski.pl
Powiat kartuski	Powiat	Starostwo Powiatowe w Kartuzach ul. Dworcowa 1 83-300 Kartuzy tel. (+48 58) 685 33 43 fax (+48 58) 681 36 43	Starosta Janina Kwiecień	www.kartuskipowiat.pl
Powiat nowodworski	Powiat	Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim ul. Sikorskiego 23 82-100 Nowy Dwór Gdański tel. (+48 55) 247 36 68 fax (+48 55) 247 36 70	Starosta Zbigniew Piórkowski	www.nowydworgdanski.pl
Powiat pucki	Powiat	Starostwo Powiatowe w Pucku ul. Orzeszkowej 5 84-100 Puck tel. (+48 58) 673 42 02 fax (+48 58) 673 41 91	Starosta Artur Jabłoński	www.starostwo.puck.pl
Powiat wejherowski	Powiat	Starostwo powiatowe w Wejherowie ul. 3 Maja 4 84-200 Wejherowo tel (+48 58) 572 94 00 fax (+48 58) 572 94 02	Starosta Józef Reszke	www.powiat.wejher.pl

Źródło: strony informacyjne samorządów

WAŻNIEJSZE INSTYTUCJE W REGIONIE

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
tel. (+48 58) 32 61 555
faks (+48 58) 32 61 556
marszalek@woj-pomorskie.pl
www.woj-pomorskie.pl

Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
tel. (+48 58) 30 77 695
zok@gdansk.uw.gov.pl
www.uw.gda.pl

Izba Skarbowa w Gdańsku

ul. Długa 75/76, 80-831 Gdańsk
tel. (+48 58) 300 23 00
faks (+48 58) 301 43 18
www.is.gdansk.pl
isdn@pm.mofnet.gov.pl

Wojewódzki Urząd Pracy

ul. Podwale Przedmiejskie 30, 80-824 Gdańsk
tel. (+48 58) 32 61 801
faks (+48 58) 32 64 894
wup@wup.gdansk.pl
www.wup.gdansk.pl

Agencja Rozwoju Pomorza S.A.

ul. Piwna 36/39, 80-831 Gdańsk
tel. (+48 58) 32 33 100
faks (+48 58) 30 11 341
sekretariat@arp.gda.pl
www.arp.gda.pl

Pomorski Fundusz Pożyczkowy S.A.

ul. Szara 32-33, 80-116 Gdańsk
tel. (+48 58) 30 22 005
faks (+48 58) 30 75 125
biuro@pfp.gda.pl
www.pfp.gda.pl

Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.

ul. Szara 32-33, 80-116 Gdańsk
tel. (+48 58) 32 03 405/406, 30 17 747
faks (+48 58) 32 03 637
prfpk@prfpk.com.pl
www.prfpk.com.pl

Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw

ul. Piwna 1/2, 80-831 Gdańsk
tel. (+48 58) 30 18 441, 30 57 541
faks (+48 58) 30 17 931
biuro@pomorskaizba.com.pl
www.pomorskaizba.com.pl

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku

ul. Podwale Przedmiejskie 30, 80-824 Gdańsk
tel. (+48 58) 30 15 175
faks (+48 58) 34 62 932
gdansk@uokik.gov.pl
www.uokik.gov.pl

Urząd Statystyczny w Gdańsku

Danusi 4, 80-434 Gdańsk
tel. (+48 58) 76 83 100
faks (+48 58) 76 83 270
sekretariatUSGDK@stat.gov.pl
www.stat.gov.pl/urzedu/gdansk

Izba Celna

Północna 9a, 81-029 Gdynia
tel. (+48 58) 66 69 393, 66 69 088
faks (+48 58) 62 10 554
dyrektor@gdy.mofnet.gov.pl
www.gdynia.uc.gov.pl

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego: www.woj-pomorskie.pl
2. Agencja Rozwoju Pomorza S.A.: www.arpg.gda.pl
3. Portu Lotniczego w Gdańsku im. Lecha Wałęsy: www.airport.gdansk.pl
4. Porty morskie Gdańska i Gdyni: www.portgdansk.pl, www.port.gdynia.pl
5. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych: www.paiz.gov.pl
6. Urząd Statystyczny w Gdańsku: www.stat.gov.pl/gdansk
7. Strony miast i gmin metropolii Zatoki Gdańskiej: Miasta Gdańska – www.gdansk.pl, Miasta Gdyni – www.gdynia.pl, Miasta Sopotu – www.sopot.pl, Miasta Rumi – www.um.rumia.pl, Miasta Redy – www.reda.pl, Miasta Pruszcz Gdański – www.pruszcz-gdanski.pl, Gminy Pruszcz Gdański – www.pruszczgdanski.pl, Miasta Wejherowo – www.wejherowo.pl, Gminy Pruszcz Gdański – www.pruszczg.ug.gov.pl, Miasta Żukowo – www.zukowo.pl, Gminy Kolbudy – www.kolbudy.gd.pl, Gminy Kosakowo – www.kosakowo.pl
8. Starostw Powiatowych w Wejherowie, Pruszczu Gdańskim, Miasta Kościerzyna: www.powiat.wejherowo.pl, www.powiat-gdanski.pl, www.koscierzyna.gda.pl
9. Opracowania: Memorandum Metropolii Pomorskiej, Gdańska Akademia Bankowa, Gdańsk 2006
10. Memorandum Metropolii Gdańskiej, Gdańska Akademia Bankowa przy Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2007
11. Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej: www.strefa.gda.pl, Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego: www.ppnt.gdynia.pl
12. Pomorskiej strony Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajobrazowego: www.pomorskie.pttk.pl
13. Dziennik Rzeczpospolita z dnia 29.04.2008 roku
14. www.zatokapucka.pl
15. Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego, GUS 2007
16. Województwo Pomorskie 2007. Podregiony, Powiaty, Gminy, GUS 2007
17. Produkt Krajowy Brutto, Rachunki Regionalne w 2006 roku, GUS, Katowice 2008
18. Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2007 roku GUS, Warszawa 2007
19. Gospodarka morska w województwie pomorskim w 2006 roku
20. Raport – Nieruchomości Biurowe w Trójmieście wiosna 2008, Agencja Rozwoju Pomorza S.A.
21. Firma Adecco: www.adecco.pl/channels/adeconewvi_pl/home/home1.asp
22. Instytut Turystyki: www.intur.com.pl
23. www.wikipedia.pl
24. Biuletyn Statystyczny województwa pomorskiego – II kwartał 2008 roku

GDAŃSK
www.gdansk.pl

